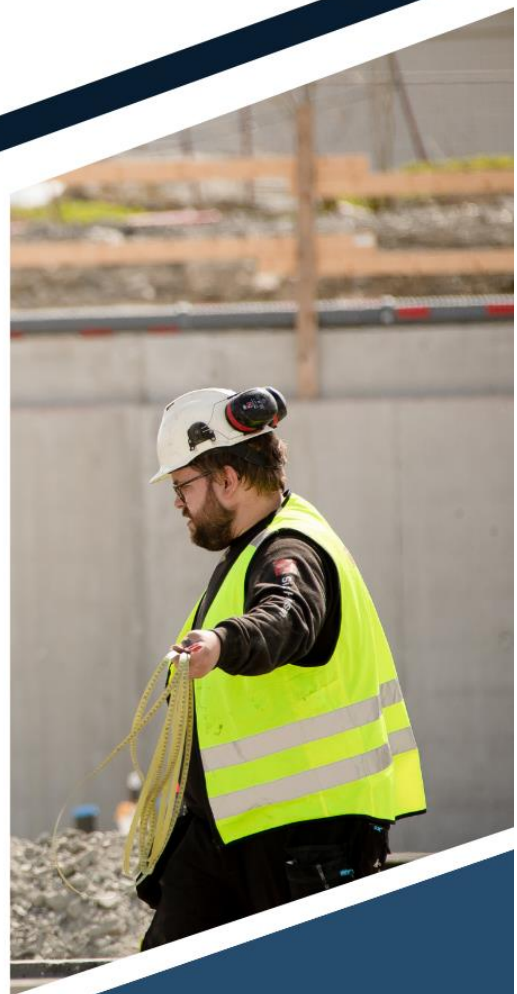
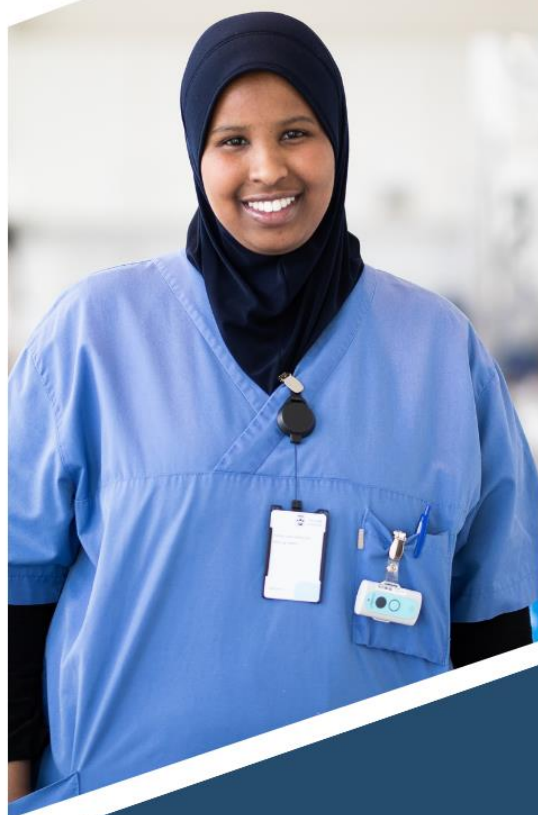

BEDRIFTSUNDERSØKELSEN

2023

NAV Rogaland

BEDRIFTSUNDERSØKELSEN

2023

© NAV Rogaland

Publisert: 09. mai 2023

Utarbeidet av: Gustav Svane og Steffen A. Vatland

Forord

Årets bedriftsundersøkelse er gjennomført, og vi sitter nok en gang igjen med et unikt øyeblikksbilde over tilstanden på arbeidsmarkedet. Bedriftsundersøkelsen forteller oss om hvor store rekrutteringsutfordringene er på arbeidsmarkedet i dag, og hvem som er mest utsatt. Vi får også et innblikk i virksomhetenes forventninger til det kommende året.

Undersøkelsen viser at enkelte næringer har større rekrutteringsutfordringer enn andre. Totalt mangler virksomhetene i Rogaland 4 700 ansatte. 1 av 4 virksomheter melder om rekrutteringsutfordringer. Spesielt er det store rekrutteringsutfordringer innen helse- og sosialtjenestene, og bergverksdrift og utvinning. Det er også innen sistnevnte, sammen med informasjon og kommunikasjon, at det ventes størst økning i antall ansatte det kommende året.

Tidene vi lever i er samtidig turbulente. Arbeidsledigheten er lav, stillingstilgangen er høy, og uro og usikkerhet preger samfunnet. Det har likevel gått bedre enn forventet for de fleste bedriftene, noe resultatene i rapporten viser. Om fremtiden er det betydelig større usikkerhet blant virksomhetene. En betydelig større andel er usikre på om økte strømpriser eller inflasjon vil føre til permitteringer eller oppsigelser. Hva bedriftene svarer, kan du lese her.

Direktør i NAV Rogaland
Merethe P. Haftorsen

Innhold

1. Hovedfunn	4
2. Innledning	5
2.1. Arbeidsmarkedet i Rogaland.....	5
2.2. Næringsstruktur.....	6
3. Rekrutteringsutfordringer	8
3.1. Andel med alvorlige rekrutteringsutfordringer.....	8
3.2. Rekrutteringsutfordringer i antall ansatte.....	9
4. Sysselsettingsforventninger	12
5. Strømpriser, inflasjon og ekstraordinære kostander	15
5.1. Det har gått bedre enn forventet	15
5.2. Usikkerhet for fremtiden	15
6. Økende mangel innen helse- og sosialtjenestene	18
7. Gode tider innen bergverksdrift og utvinning	22
8. Informasjon og kommunikasjon: En næringsgruppe i vekst	25
9. Bygg og anlegg: Rogaland mer positive enn landsnittet	28
10. Avsluttende kommentarer	30

1. Hovedfunn

- Det er størst *andel* bedrifter innen bergverksdrift og utvinning, helse og sosialtjenester og bygg og anlegg som har alvorlige rekrutteringsutfordringer.
- Det er en estimert mangel på 4 700 ansatte i Rogaland. Dette er på et lavere nivå enn i 2022, men på samme nivå som i 2019 og 2021.
- Næringene med størst mangel på arbeidskraft i *antall medarbeidere* er helse- og sosialtjenester, bygg og anleggsvirksomhet, og eiendomsdrift, forretningsmessig og faglig tjenesteyting. Bergverksdrift og utvinning (olje og gassektoren) har vesentlig større rekrutterings-utfordringer enn i perioden 2015 – 2022.
- 24 prosent av bedriftene og virksomhetene det neste året forventer flere ansatte, 67 prosent like mange ansatte og 10 prosent færre ansatte.
- Hvis man tar andel bedrifter som forventer oppgang i antall ansatte minus andel bedrifter som forventer nedgang, så får man forventet nettoendring. Nettoendringen i år er på 14 prosent. Dette er litt lavere enn våren 2022. Størst nettoendring er det for bedrifter innen bergverksdrift og utvinning og informasjon og kommunikasjon.
- 18 prosent av bedriftene opplyser om at de kanskje, eller er usikre på om de må gå til oppsigelser og/eller permitteringer det neste året. Dette som en følge av enten høye strømpriser og/eller andre ekstraordinære kostnader.

2. Innledning

NAV Rogaland sin årlige bedriftsundersøkelse kartlegger etterspørselssiden av arbeidsmarkedet. 780 private og offentlige bedrifter og virksomheter i Rogaland har deltatt i årets undersøkelse. Uttrekk av bedrifter som er med i utvalget er gjort fra foretaksregisteret, og innhenting av data ble gjort i perioden 01.02.2023 til 17.03.2023.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har trukket utvalget fra enhetsregisteret. Næringsgruppene i bedriftsundersøkelsen klassifiseres etter den internasjonale standarden NACE.¹

Undersøkelsen gir et øyeblikksbilde av bedriftenes rekrutteringsutfordringer. I tillegg gir den innsikt i bemanningsbehovet de neste 12 månedene. I år er det også spørsmål om respondentene det siste året har permittert eller sagt opp ansatte på grunn av ekstraordinære kostnader som følge av høye strømpriser og/eller inflasjon, og om de forventer permitteringer og/eller oppsigelser det neste året.

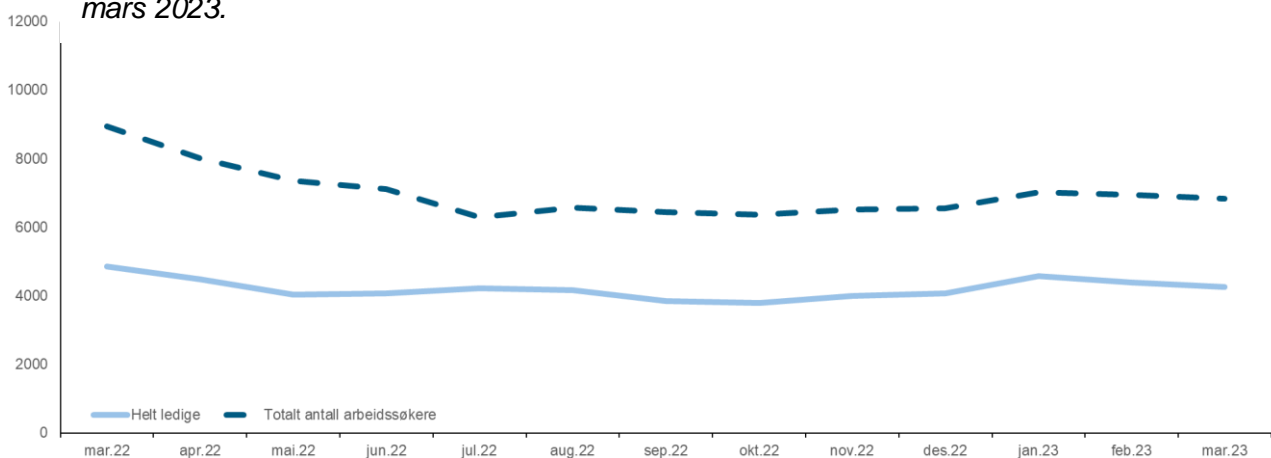
Vi har valgt å gå litt mer i dybden på fire sentrale næringsgrupper i Rogaland. Dette er helse og sosial, bergverksdrift og utvinning, bygg og anlegg og informasjon og kommunikasjon.

2.1. Arbeidsmarkedet i Rogaland

Fra våren 2022 og gjennom året sank arbeidsledigheten, og stabiliserte seg på et rekordlavt nivå. Ikke siden 2008 hadde ledigheten vært på et lavere nivå. I gjennomsnitt var 1,7 prosent av arbeidsstyrken helt ledige i 2022. Arbeidsstyrken består av både de sysselsatte og de arbeidsledige, og utgjør 257 952 personer i Rogaland per 1. januar 2023.

Fra høsten samme år og frem til utgangen av første kvartal i 2023, da undersøkelsen ble avsluttet, holdt ledigheten seg på et svært lavt nivå. Justert for sesongvariasjoner holdt ledigheten seg uendret fra høsten 2022 og inn i 2023. Dette til tross for prognoser som tilsa at ledigheten skulle noe opp.

Figur 1: Rogaland. Utvikling helt ledige og totalt antall arbeidssøkere i perioden mars 2022 – mars 2023.

¹ NACE er en statistisk standard for næringsgruppering, og er grunnlaget for koding av næring på foretak og bedrifter i Enhetsregisteret i Brønnøysundregistrene og i Statistisk sentralbyrås bedrifts- og foretaksregister

I tillegg til rekordlav ledighet i 2022, var sysselsettingen i Norge på sitt høyeste siden 2009, og det ble et rekordår i antall utlyste stillinger. Med andre ord har det vært høy etterspørsel etter arbeidskraft, samtidig som det har vært få som har tilbudt arbeidskraften sin. Flest ledige stillinger det siste året har det vært innen helse, pleie og omsorg, ingeniør- og IKT-fag og butikk- og salgsarbeid. Det har vært høy etterspørsel etter medarbeidere innen de fleste yrkesgruppene, også innen undervisning, serviceyrker, industri, reiseliv og transport, og bygg og anlegg.

En utfordring på arbeidsmarkedet de siste årene, og i året som har vært, er tilknyttet mismatch-problematikk. Mange av de som er registrert som helt ledige fyller ikke kravene til etterspurt kompetanse. Mismatch oppstår når flere av de utlyste stillingene stiller krav til formell kompetanse.

Eksempelvis er helse, pleie og omsorg yrkesgruppen med flest utlyste stillinger. Det siste året utgjorde yrkesgruppen 25 prosent av alle utlyste stillinger. Mange av de utlyste stillingene stiller krav til formell kompetanse. Samtidig har det vært mangel på arbeidssøkere med helsefaglig kompetanse.

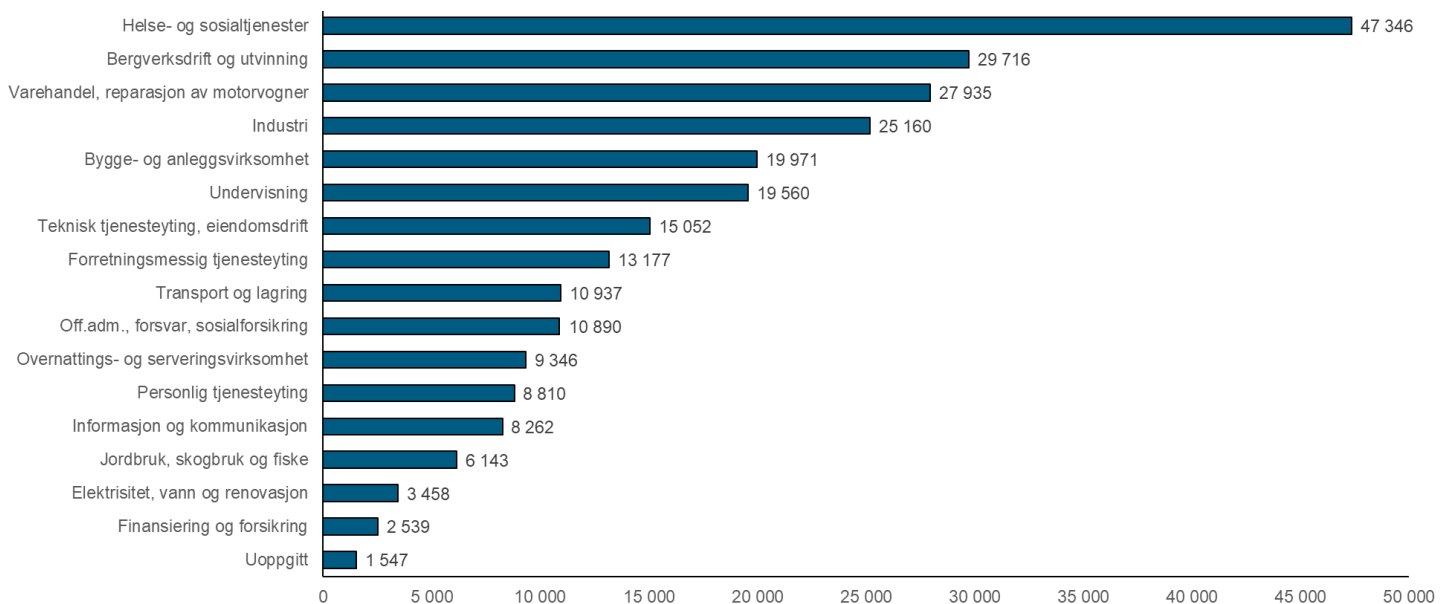
Ved utgangen av 1. kvartal 2023 var det utlyst i overkant av 1 050 ledige stillinger innen helse, pleie og omsorg, mens kun 220 var registrert som helt ledige. Utfordringen med mismatch ser vi også i andre yrkesgrupper med mange utlyste stillinger, som for eksempel innen undervisning.

2.2. Næringsstruktur

Per 4. kvartal 2022 er det 259 849 sysselsatte i med arbeidsplass i Rogaland. Dette er en økning på 5 029 sysselsatte sammenlignet med 4 kvartal 2021. I samme periode er det 254 318 sysselsatte med bosted i Rogaland, en økning på 5 252 sysselsatte sammenlignet med 4 kvartal 2021.

Næringsstrukturen i Rogaland skiller seg en del ut fra næringsstrukturen i andre fylker. Dette skyldes primært at bergverksdrift og utvinning i Rogaland sysselsetter en langt større andel personer enn andre fylker.

Figur 2: Sysselsatte etter arbeidssted i Rogaland per 4. kvartal 2022. Kilde: SSB.

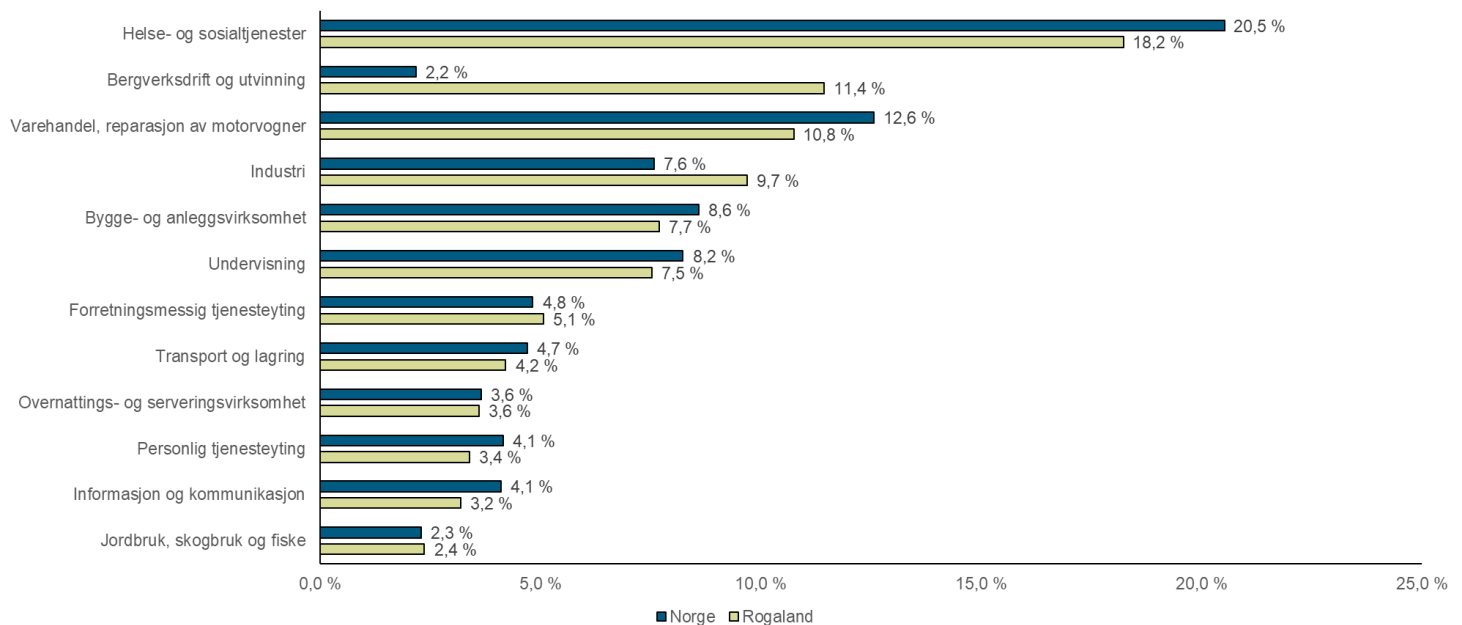

I Rogaland er de fleste bedriftene som er registrert innen bergverksdrift og utvinning, bedrifter som produserer olje og gass. Per 4. kvartal 2022 er det i denne næringsgruppen 29 716 sysselsatte med arbeidsplass i Rogaland, tilsvarende 11 prosent av de sysselsatte. Til sammenligning er det 61 306 sysselsatte i Norge, tilsvarende to prosent av de sysselsatte.

Andelen sysselsatte i industrisektoren er i Rogaland også en del høyere enn snittet for Norge. En betydelig årsak er det store antallet bedrifter i leverandørindustrien som har store deler av sin aktivitet knyttet til olje- og gassektoren.

Helse- og sosialtjenester er i Rogaland som i alle andre fylker den næringsgruppen som sysselsetter flest personer. Per 4. kvartal 2022 er det 47 346 sysselsatte med arbeidsplass i Rogaland, tilsvarende 18,2 prosent av alle sysselsatte. Dette er en litt lavere andel enn gjennomsnittet for Norge. Det høye antallet sysselsatte i denne næringsgruppen er en av grunnene til at det til enhver tid er mange ledige stillinger innen helse og sosialsektoren, og at det de siste årene har vært stort mangel på arbeidskraft.

Figur 3: Næringsstruktur Rogaland vs. Norge per 4. kvartal 2022. Kilde: SSB.

3. Rekrutteringsutfordringer

Et spørsmål i bedriftsundersøkelsen er hvorvidt respondentene de siste tre månedene har prøvd å rekruttere medarbeidere uten å få ansatt noen, eller at de har fått tak i medarbeidere, men med andre kvalifikasjoner enn ønsket.

3.1. Andel med alvorlige rekrutteringsutfordringer

16 prosent av bedriftene og virksomhetene i Rogaland har de siste tre månedene forut for undersøkelsen gjort et eller flere forsøk på å rekruttere nye medarbeidere uten å lykkes. I tillegg har 10 prosent av bedriftene vært nødt til å ansette personer med lavere kompetanse enn ønskelig. Totalt har derfor 26 prosent av virksomhetene alvorlige rekrutteringsutfordringer. Dette er samme andel som i 2022.

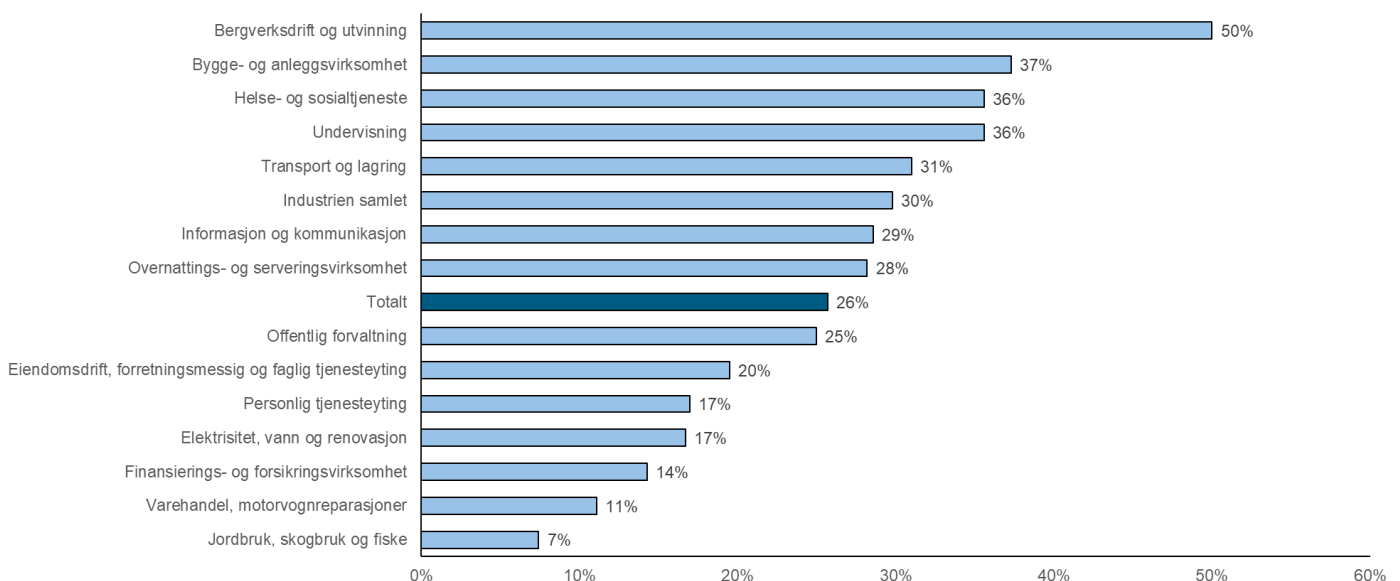
Hele 50 prosent av bedriftene innen bergverksdrift og utvinning opplyser om at de har alvorlige rekrutteringsutfordringer. Dette gjelder primært bedrifter som produserer olje og gass. Andelen i 2022 var 36 prosent. 10 prosent av bedriftene i denne næringsgruppen har ikke fått ansatt noen de siste tre månedene,

mens 40 prosent av bedriftene har fått ansatt noen, men med annen kompetanse enn ønskelig.

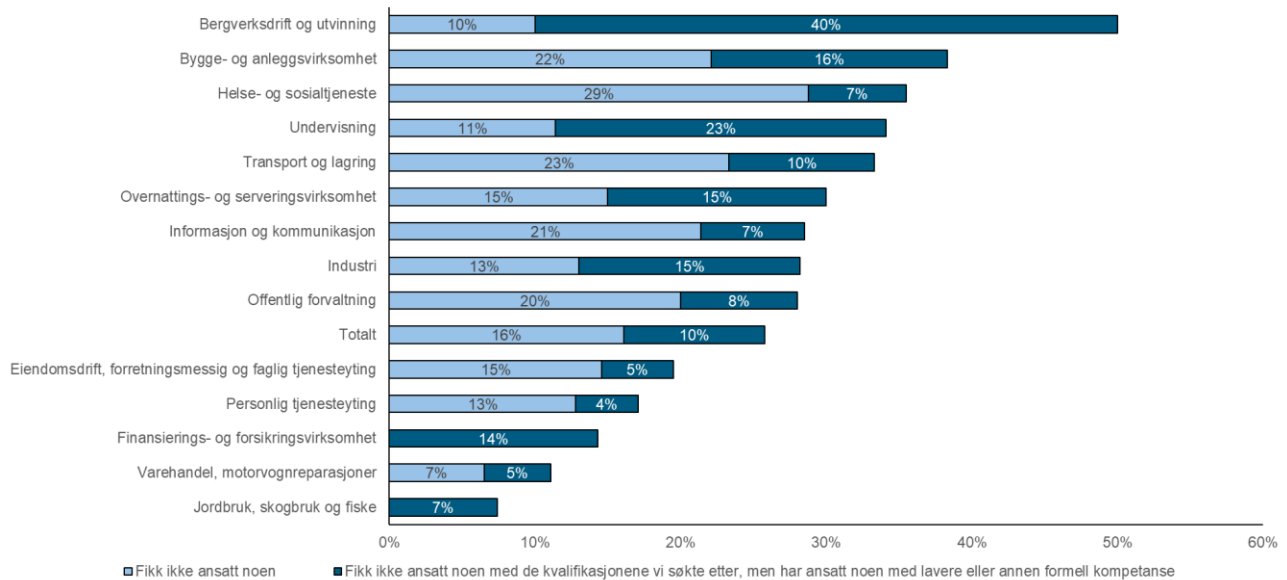
37 prosent av bedriftene innen bygg og anlegg opplyser i årets undersøkelse om at de har alvorlige rekrutteringsutfordringer. I fjor var andelen på 31 prosent. At andelen er høyere i år enn i fjor er litt overraskende ettersom det er mye fokus på at bygg og anleggsbransjen opplever tøffere tider blant annet som følge av økt inflasjon og mindre etterspørsel etter boliger.

Helse- og sosialtjenester utmerker seg også i år med en høy andel bedrifter med store rekrutteringsutfordringer. For denne næringsgruppen melder totalt 36 prosent av virksomhetene om at de i løpet av de siste tre månedene ikke har fått ansatt noen, eller at de har måttet ansette medarbeidere med lavere eller annen formell kompetanse enn ønsket. Andelen virksomheter som melder om rekrutteringsutfordringer har gått litt ned sammenlignet med 2022, hvor 43 prosent meldte om rekrutteringsutfordringer.

Figur 4: Rogaland. Andel virksomheter med alvorlige rekrutteringsutfordringer. Totalt.

Figur 5: Rogaland. Andel virksomheter med alvorlige rekrutteringsutfordringer. Svarfordelt.

Undervisningssektoren i Rogaland sysselsetter totalt 19 560 personer. De siste årene har det både nasjonalt og regionalt vært en stor andel virksomheter i undervisningssektoren som melder om alvorlige rekrutteringsutfordringer. Det har særlig vært stor manko på grunnskolelærere. I årets undersøkelse melder 36 prosent av virksomhetene innen undervisning i Rogaland om alvorlige rekrutteringsutfordringer. 23 prosent av respondentene i årets undersøkelse opplyser om at de har ansatt noen, men med lavere eller annen kompetanse enn ønskelig. Ifølge en artikkel fra Statistisk sentralbyrå den 21 september 2021 så var 18 prosent av alle avtalte årsverk i 4 kvartal 2020 besatt av lærere uten godkjent lærerutdanning.

Industrisektoren Rogaland sysselsetter totalt litt over 25 000 personer. 30 prosent av bedriftene i denne næringsgruppen melder om alvorlige rekrutteringsutfordringer, og det er spesielt bedrifter som tilhører undergruppen «produksjon av maskiner og utstyr» som har store utfordringer med å skaffe flere medarbeidere. En stor andel av disse bedriftene jobber i leverandørindustrien til olje og gassektoren. 36 prosent av bedriftene i denne delen av industrisektoren melder om alvorlige rekrutteringsutfordringer.

I år er det også en relativt stor andel bedrifter med alvorlige rekrutteringsutfordringer innen flere næringsgrupper, og spesielt for transport og lagring, industri, informasjon og kommunikasjon og overnattings og serveringsvirksomhet.

3.2. Rekrutteringsutfordringer i antall ansatte

Årets bedriftsundersøkelse viser at private og offentlige bedrifter og virksomheter våren 2023 totalt mangler 4 700 ansatte som følge av rekrutteringsutfordringer de siste tre månedene. Mangelen på arbeidskraft er imidlertid en del mindre enn i 2022, men på samme nivå som i 2019 og 2021.

Hvor store rekrutteringsutfordringene er i antall ansatte varierer blant de respektive næringsgruppene. Det er størst mangel for helse og sosialtjenester og bygg og anleggsvirksomhet.

Innen helse og sosialtjenester er det en manko på 1 313 ansatte. Dette er en økning på ca. 200 medarbeidere sammenlignet med 2022. Størst mangel er det etter sykepleiere (414), andre helseyrker (248) og helsefagarbeidere (171).

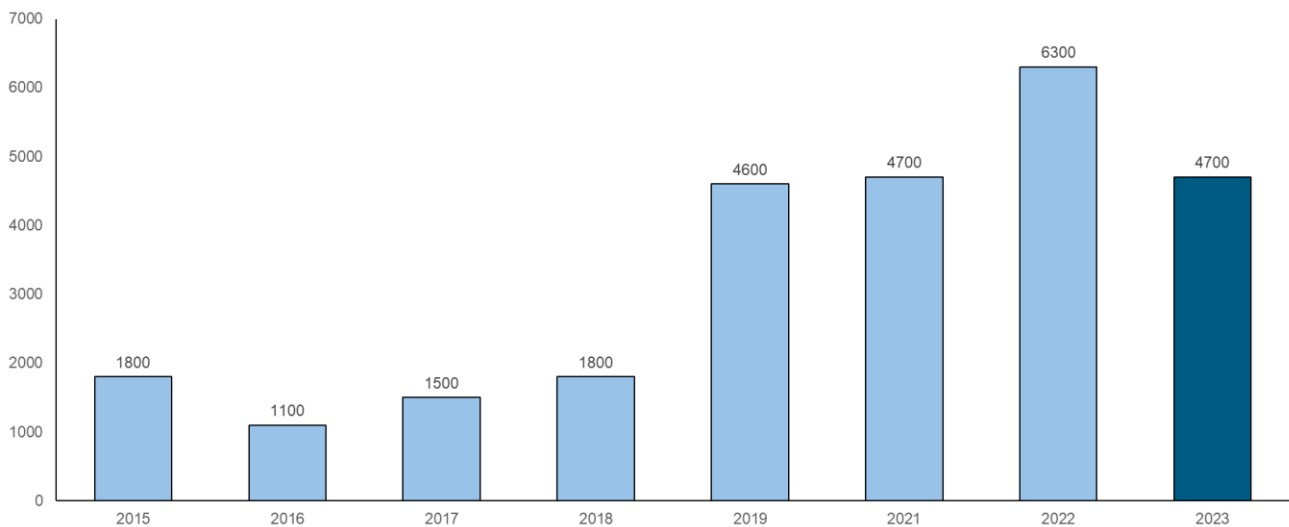
I bygg og anlegg er det en manko på 753 medarbeidere. Dette er langt lavere enn i 2022 hvor det var en mangel på 2143 medarbeidere. Det er viktig å understreke at i fjor var det ekstraordinære store rekrutteringsutfordringer for bygg og anlegg, blant annet på grunn av store utfordringer med å skaffe utenlandsk arbeidskraft som følge av pandemien i årene 2020 og 2021, og fordi det var bedre økonomiske tider iblant annet Polen.

Våren 2023 er det i næringsgruppen bygg og anlegg størst problemer med å rekruttere elektrikere (189) og tømrere og snekkere (171).

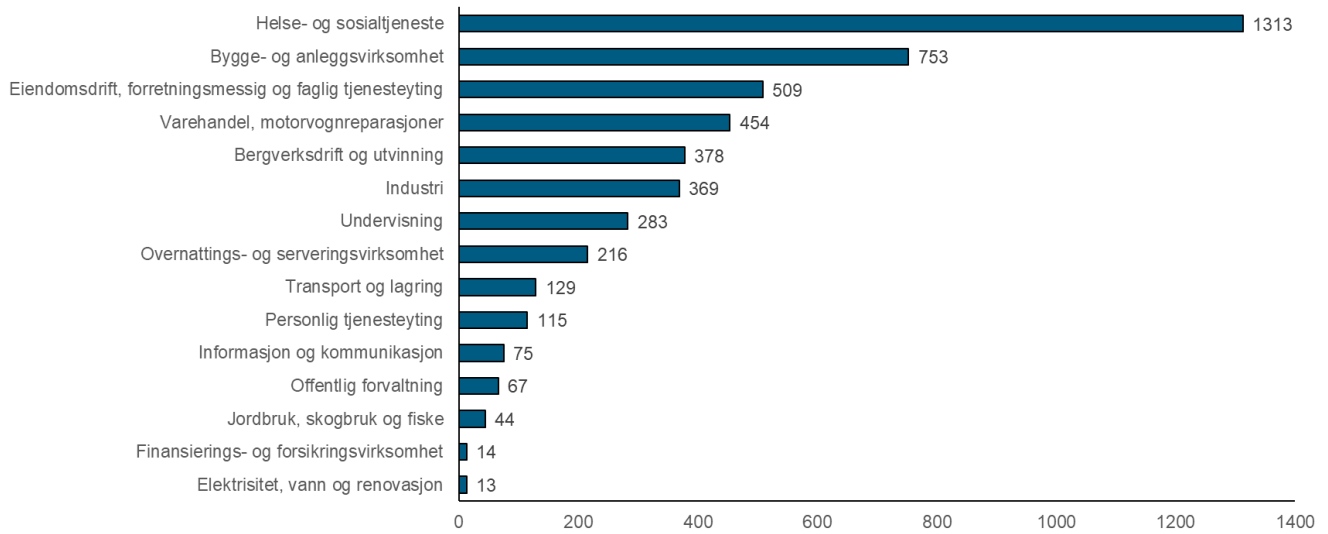
Eiendomsdrift, forretningsmessig og faglig tjenesteyting er en næringsgruppe som blant annet inkluderer forskjellige typer konsulentvirksomhet, juridisk og regnskapsmessig tjenesteytelse, rengjøringsvirksomheter, og ikke minst bemanningsbyråer som driver med utleie av arbeidskraft. Denne næringsgruppen mangler i overkant av 500 medarbeidere. Dette er en mindre manko enn i fjor, og dette kan også ha sammenheng med begrensninger i reglene for utleie av arbeidskraft som gjelder fra og med 1 april i år.

Det er også relativt store rekrutteringsutfordringer i antall medarbeidere innen varehandel og motorvognreparasjoner, bergverksdrift og utvinning og undervisning.

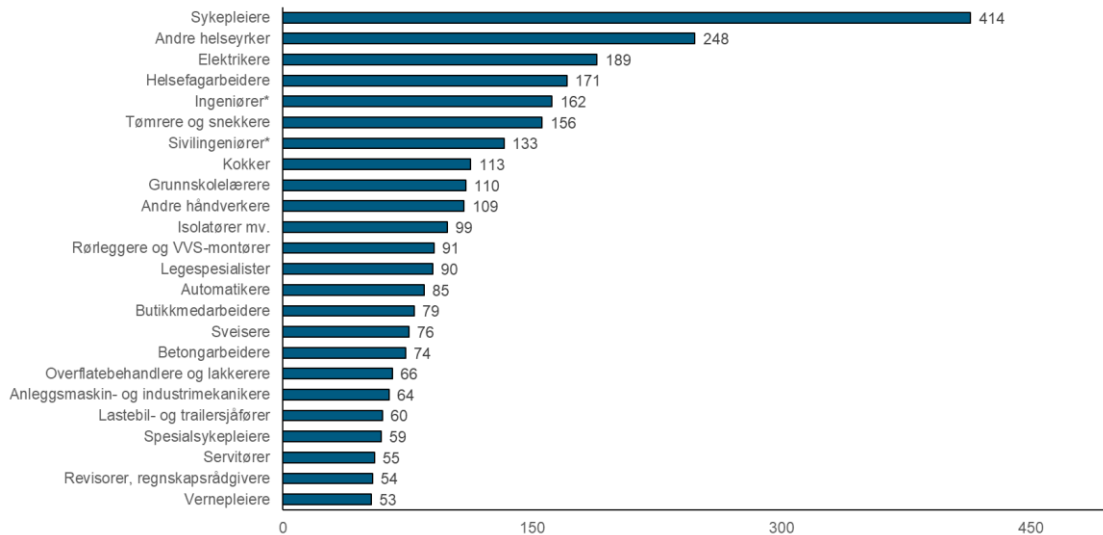
Figur 6: Rogaland. Mangel på arbeidskraft fra 2015 – 2023.

Figur 7: Rogaland. Mangel på arbeidskraft etter næringsgrupper.

Figur 8: Rogaland. Mangel på arbeidskraft etter yrkesgrupper.

4. Sysselsettingsforventninger

I årets undersøkelse oppgir 24 prosent av respondentene at de forventer flere ansatte i løpet av det neste året. 67 prosent melder om stabil utvikling, og 10 prosent regner med en reduksjon i antall ansatte. I 2022 forventet 27 prosent oppgang i antall ansatte, 64 prosent forventet stabilt like mange ansatte, og 9 prosent forventet reduksjon i sysselsettingen. På landsbasis forventet 26 prosent i årets undersøkelse flere ansatte, 63 prosent stabil utvikling og 11 prosent reduksjon.

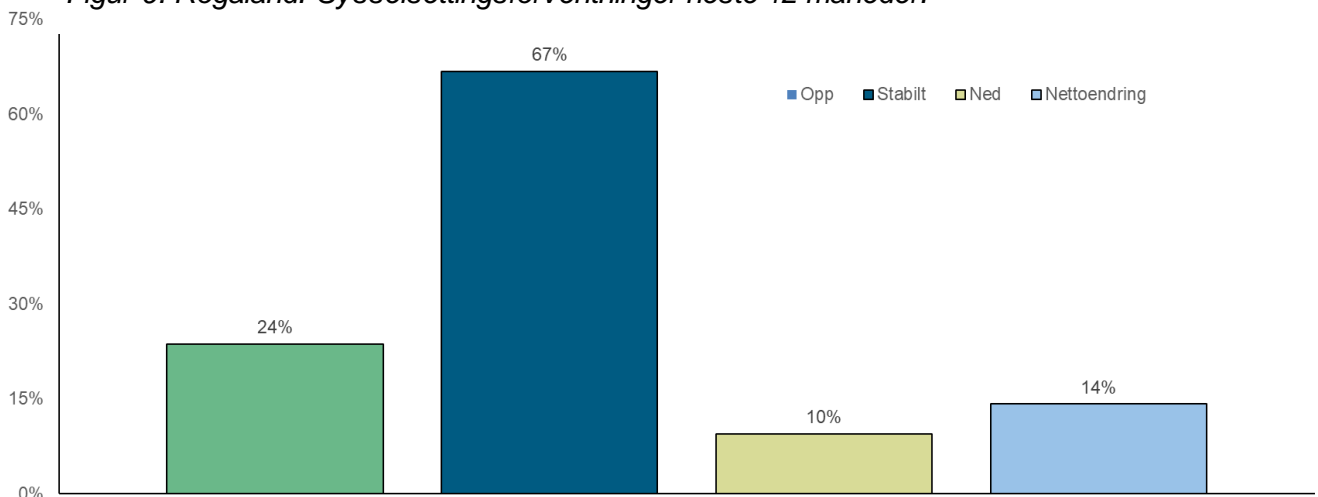
Ved å ta bedrifter og virksomheter som forventer oppgang i antall medarbeidere minus virksomheter som forventer nedgang i antall ansatte, får man nettoendring. Forventet nettoendring i årets undersøkelse er på 14 prosent. Det betyr at det er 14 prosent flere virksomheter som venter oppgang enn det virksomheter som forventer nedgang. Andelen som forventer oppgang i antall ansatte er litt lavere sammenlignet med 2022, da nettoendringen var på 16 prosent.

2022.

Næringsgruppen med høyest forventet nettoendring er bergverksdrift og utvinning med en forventet nettoendring på 47 prosent. Sammenlignet med 2022 er dette en økning på 7 prosentpoeng. Bergverksdrift og utvinning er også den næringsgruppen med høyest andel som venter oppgang. 58 prosent innen denne næringsgruppen venter flere ansatte det kommende året.

I tillegg til bergverksdrift og utvinning, har også næringsgruppen informasjon og kommunikasjon høy forventet nettoendring. Næringsgruppen inkluderer blant annet IKT-tjenester, databehandling, telekommunikasjon og lignende. Innen næringsgruppen forventer 50 prosent av virksomhetene oppgang i antall ansatte det kommende året, og 7 prosent nedgang. Det gir en forventet nettoendring på 43 prosent. Sammenlignet med 2022 er dette en kraftig nedgang på hele 30 prosentpoeng. I 2022 var forventet nettoendring på 73 prosent, mens i 2021 på 40 prosent.

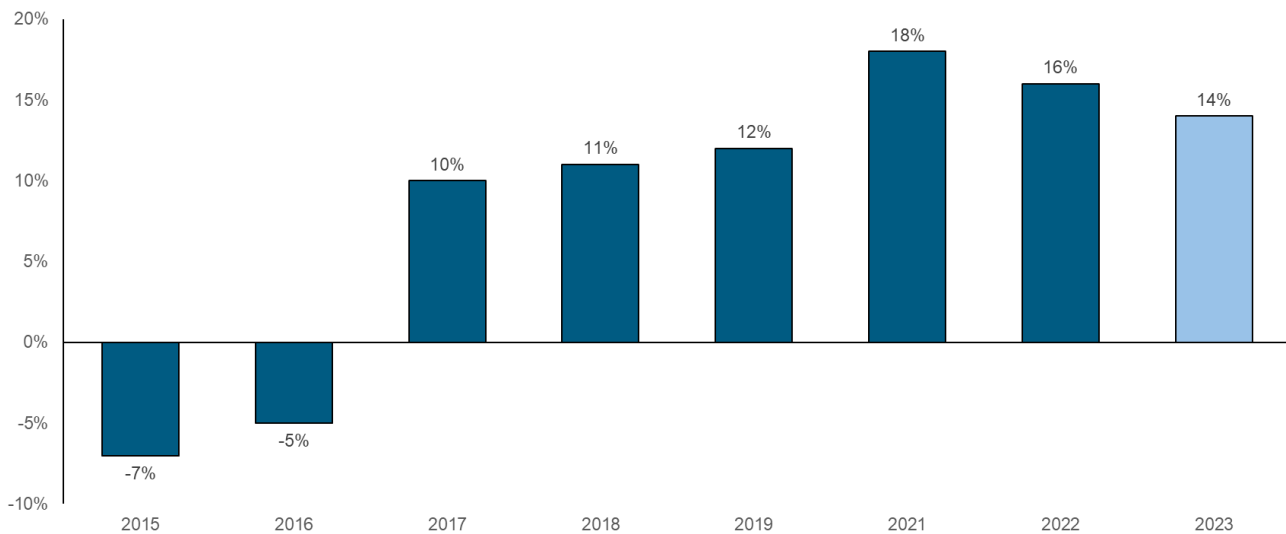
Figur 9: Rogaland. Sysselsettingsforventninger neste 12 måneder.

Sammenlignet med 2022 er nettoendringen lavere for de fleste næringsgruppene. Næringsgruppene som har høyere nettoendring i 2023 er helse- og sosialtjenester, bergverksdrift og utvinning og eiendomsdrift, forretningsmessig og faglig tjenesteyting. Elektrisitet, vann og renovasjon er eneste næringsgruppe med samme nettoendring som i

De konjunkturutsatte næringsgruppene bygg- og anleggsvirksomhet og overnattings- og serveringsvirksomhet har begge lavere forventet nettoendring i årets undersøkelse. Bygg- og anleggsvirksomhet har en forventet nettoendring på 25 prosent, ned fra 43 prosent i 2022. Samtidig venter kun 5 prosent nedgang, mens 30 prosent venter oppgang.

Figur 10: Rogaland. Nettoendring fra 2015 – 2023.

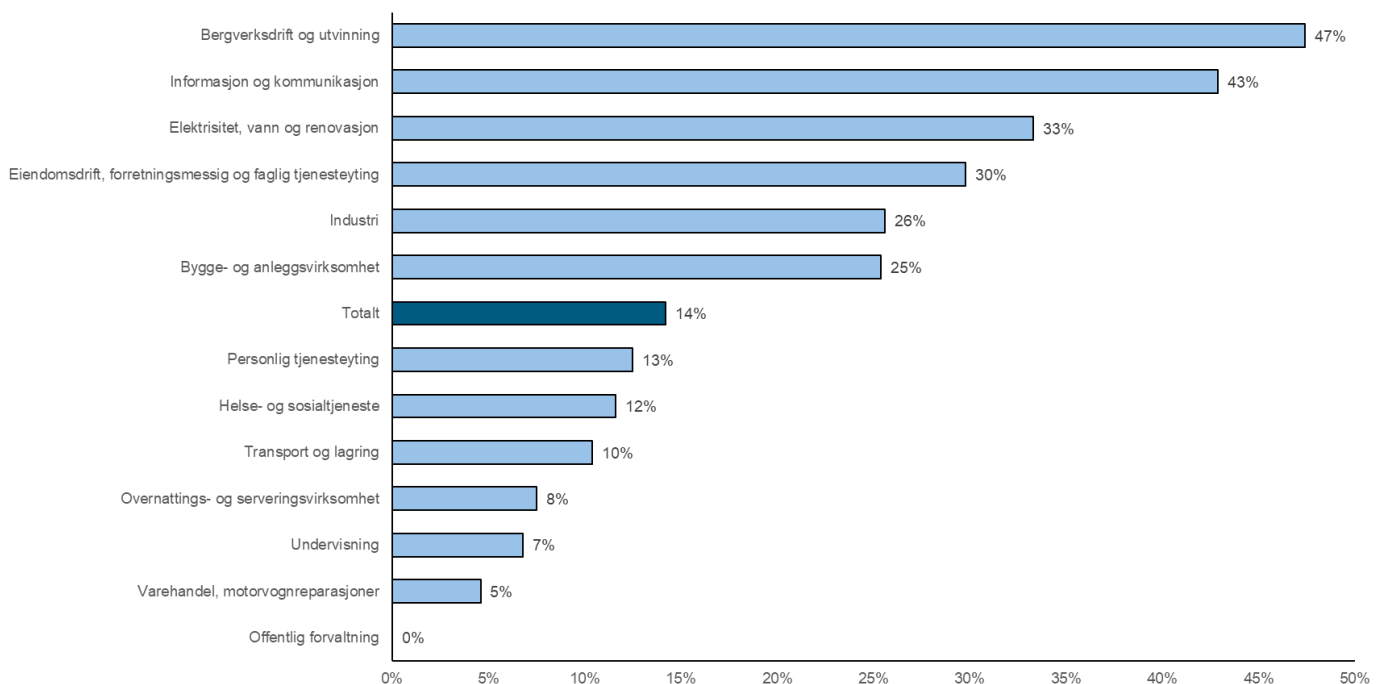

For overnattings- og serveringsvirksomhet forventer 25 prosent oppgang og 18 prosent nedgang, noe som gir en nettoendring på rett i underkant av 8 prosent.

Helse- og sosialtjenester har i årets undersøkelse en forventet nettoendring på 12 prosent, opp fra -7 prosent fra 2022.

Næringsgruppene med høyest andel som forventer en stabil utvikling i antall ansatte det kommende året er jordbruk, skogbruk og fiske, finansierings- og forsikringsvirksomhet, og varehandel, motorvognreparasjoner, med henholdsvis 96, 83 og 82 prosent som forventer stabilt antall ansatte.

Figur 11: Rogaland. Nettoendring etter næringsgrupper. Utvalgte næringer.

5. Strømpriser, inflasjon og ekstraordinære kostnader

5. Strømpriser, inflasjon og ekstraordinære kostnader

Inflasjon, høye strømpriser, svekket kronekurs og Russlands krig i Ukraina har vært sentrale kjennetegn i 2022 og i starten av 2023. Som følge av den høye inflasjonen har styringsrenten blitt satt opp gjentatte ganger, og det er knyttet usikkerhet til når inflasjonen vil avta. Samtidig har sysselsettingen vært på et høyt nivå, etterspørselen etter arbeidskraft svært høy, og arbeidsledigheten vært lav. I følge NAVs arbeidsmarkedsprognose ventes det at utviklingen i privat konsum vil avta det kommende året, og at den svake utviklingen innen boliginvesteringer vil fortsette i 2023.

Med dette som kontekst undersøkte vi om bemanningen i virksomhetene i årets undersøkelse har blitt direkte påvirket av enten strømpriser eller ekstraordinære kostnader som følge av inflasjon i løpet av de siste 12 månedene. Vi spurte også respondentene om de tror at bemanningen vil bli påvirket av strømpriser og/eller inflasjon i 2023.

5.1. Det har gått bedre enn forventet

For 4 av 5 bedrifter har verken strømpriser eller ekstraordinære kostnader påvirket bemanningen. På spørsmålet om strømpriser har påvirket bemanningen i virksomheten de siste 12 månedene, svarer 80 prosent av respondentene «nei». 5 prosent av virksomheten sier at de har måtte sagt opp eller permittert ansatte som følge av strømpriser, fordelt på henholdsvis 3 og 2 prosent. 1 prosent har oppbemannet, 6 prosent svarer «vet ikke», og 8 prosent «ikke relevant».

Fordelingen er omtrent tilsvarende på spørsmål om bemanningen har blitt påvirket av ekstraordinære kostnader som følge av inflasjon de siste 12 månedene. Like stor andel svarer at de har måtte si opp eller permittere ansatte, mens 79 prosent svarer «nei». 2 prosent har oppbemannet, 7 prosent svarer «vet

ikke» og 7 prosent «ikke relevant».

Resultatene indikerer at strømpriser og ekstraordinære kostnader ikke har hatt en stor påvirkning på bemanningen for de fleste bedriftene i Rogaland. Likevel er det 5 prosent som svarer at de har måtte si opp eller permittere. Til tross for at strømpriser og ekstraordinære kostnader kun har berørt en lav andel, er det en betydelig større andel frykter de vil måtte permittere eller gå til oppsigelser det kommende året.

5.2. Usikkerhet for fremtiden

I forbindelse med at det er usikkerhet knyttet til strømpriser og inflasjon i 2023, spurte vi virksomhetene om de tror at bemanningen i deres virksomhet vil bli påvirket av enten strømpriser og/eller inflasjon i 2023. Undersøkelsen viser at mange bedrifter er usikre på om de må til permitteringer eller oppsigelser det kommende året.

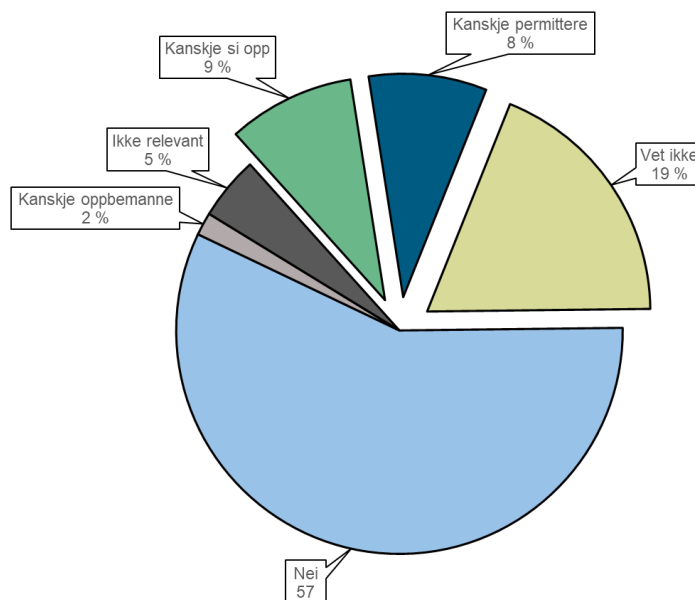
9 prosent av virksomhetene svarer at de kanskje må gå til oppsigelser det kommende året. En like stor andel svarer at de kanskje må gå til permitteringer. 19 prosent svarer «vet ikke» på spørsmålet. 57 prosent tror ikke bemanningen vil bli påvirket, mens 2 prosent svarer at de kanskje må oppbemanne. For 5 prosent er ikke spørsmålet relevant.

Det er primært innen privat sektor vi ser usikkerhet, og ikke uventet er det stort usikkerhet innen flere av de konjunkturutsatte næringsgruppene. Overnattings- og serveringsvirksomhet er sammen med varehandel næringene med størst andel som sier at de kanskje må gå til oppsigelser det kommende året, med henholdsvis 26 og 20 prosent. Industri er næringsgruppen med den høyeste andelen som svarer at de kanskje må gå til permitteringer, med 19 prosent. Totalt er det størst andel innen overnattings- og serveringsvirksomheter og industri som forventer å enten gå til oppsigelser eller permitteringer, med henholdsvis 39 og 31 prosent.

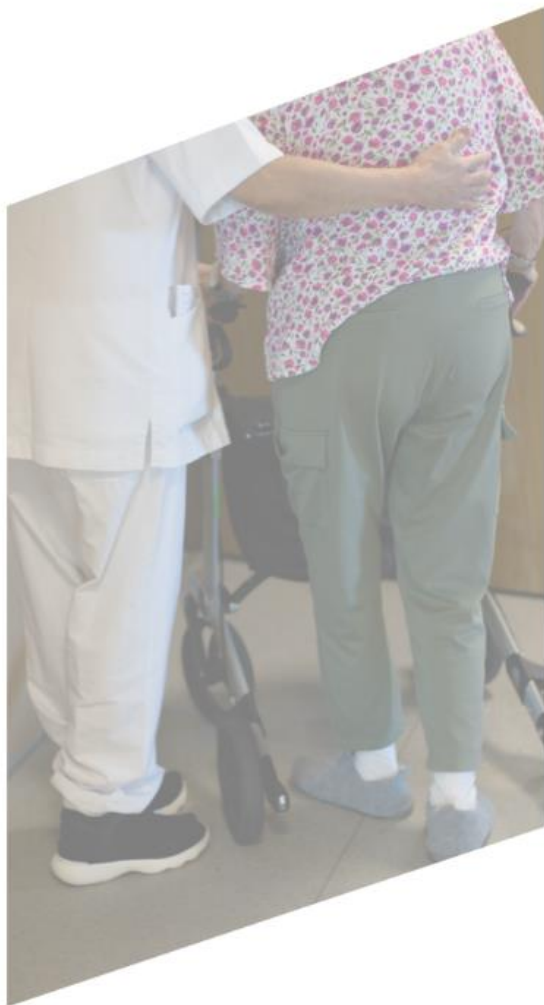
Bygg og anlegg ligger på sin side like over gjennomsnittet. Innen bygg og anlegg svarer 19 prosent av virksomhetene at de kanskje må gå til oppsigelser eller permitteringer.

Innen bergverksdrift og utvinning er det ingen virksomheter som svarer at de kanskje må gå til oppsigelser eller permitteringer. Dette ser vi i sammenheng med gode tider innen næringsgruppen.

Figur 12: Rogaland. Virksomhetenes utsikter, strømpriser og inflasjon tatt i betraktning.

6. Økende mangel innen helse- og sosialtjenestene

6. Økende mangel innen helse- og sosialtjenestene

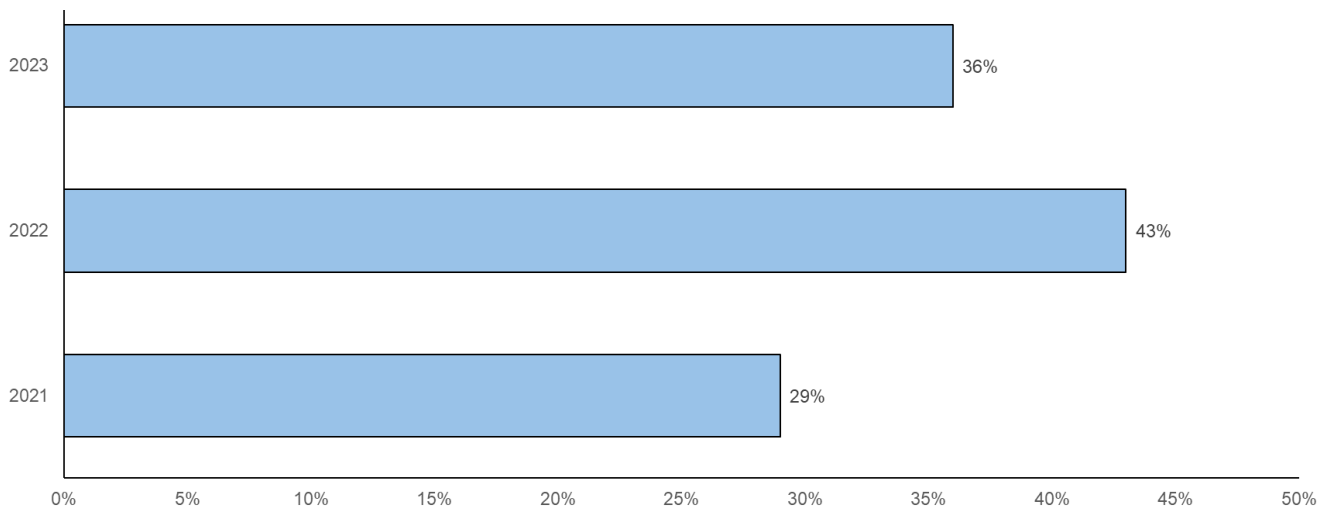
Samtidig som at den rapporterte mangelen er noe mindre i 2023, melder helse- og sosialtjenestene om enda større underdekning i årets undersøkelse. Estimert mangel er 1 313 i 2023. Dette er en oppgang fra 1 132 i 2022. Sykepleiere er yrkesgruppen som er vanskeligst å rekruttere. Per 4. kvartal 2022 er det i Rogaland 47 346 personer sysselsatt innen helse- og sosialtjenestene.

Ubesatte sykepleierstillinger utgjør 414 av mangel, noe som tilsvarer 31,5 prosent av mangelen innen næringsgruppen. Vi registrerer stor etterspørsel etter formell kompetanse innen helse, pleie og omsorg, og årets undersøkelse bekrefter at en del av stillingene forbli ubesatt. Som nevnt innledningsvis er det generelt stor mismatch. Likevel ser det ut ifra resultatene til at noen yrker er det lettere å rekruttere til i forhold til etterspørselen.

siste tre månedene ikke har fått ansatt noen, eller har måttet medarbeidere med lavere eller annen formell kompetanse enn ønsket, fordelt på henholdsvis 29 og 7 prosent. I 2022 var andelen på 44 prosent, mens den i 2021 var på 29 prosent. At andelen var høyere i 2022 kan ha sammenheng med økt bemanning som følge av korona-pandemien. I 2022 var det også flere virksomheter innen helse- og sosialtjenestene som ventet nedgang i antall ansatte, enn det var virksomheter som ventet flere ansatte, noe som også kan tenkes hadde sammenheng med oppbemanningen i forbindelse med korona-pandemien.

I årets undersøkelse er det flere virksomheter innen helse- og sosialtjenestene som forventer flere ansatte, enn det er virksomheter som forventer færre ansatte det neste året. 23 prosent svarer at de forventer flere ansatte, mens 10 prosent svarer at de forventer færre ansatte. Totalt gir dette en nettoendring på rett i underkant av 12 prosent.

Figur 13: Rogaland. Andel med rekrutteringsutfordringer i perioden 2021 – 2023. Helse- og sosialtjenester.

NAVs offisielle statistikk viser at det i 2022 og hittil i 2023 har vært størst etterspørsel etter vernepleiere. I 2022 var det i Rogaland 2 472 utlyste stillinger etter vernepleiere. Samtidig viser undersøkelsen at det kun er en mangel på 53 vernepleiere.

For helse- og sosialtjenestene melder totalt 36 prosent av virksomhetene at de i løpet av de

Den økende mangelen innen helse- og sosialtjenestene er ikke overraskende, og det er ikke ventet at mangelen vil avta med det første. Innen helse- og sosialtjenester har det vært rekrutteringsutfordringer i mange år. Spesielt er mangelen på sykepleiere stor.

I løpet av kommende årene vil det bli en økning i antall pleietrengende eldre. Den

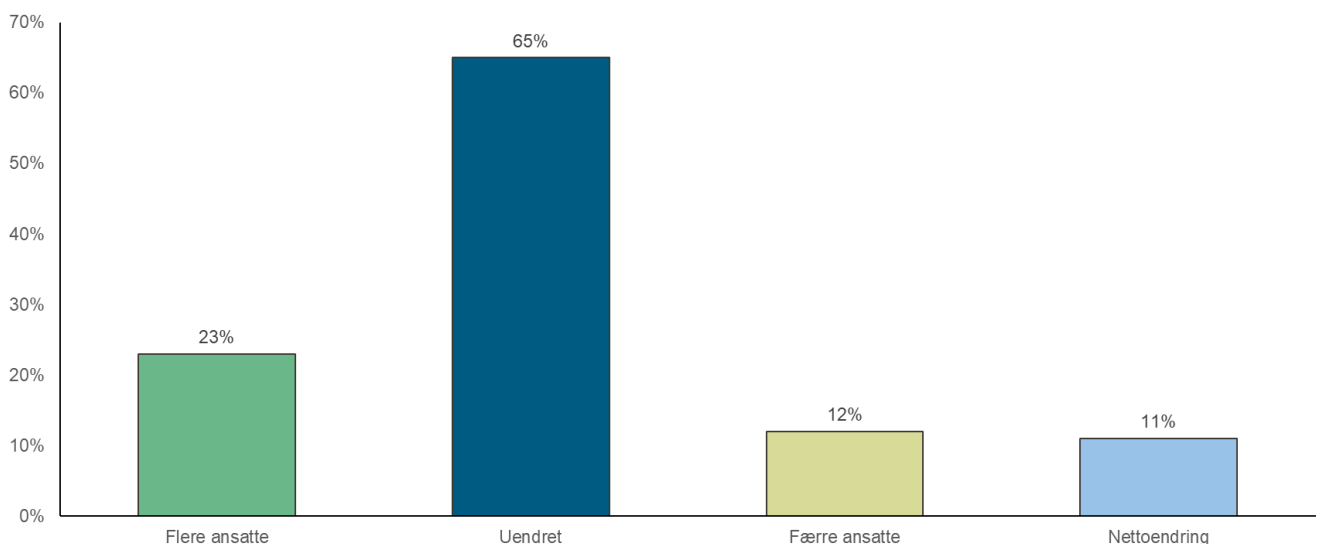
demografiske utviklingen vil føre til et større behov for helsepersonell, ettersom etterspørselen etter viktige grupper av helsepersonell henger tett sammen med aldringen av befolkningen.

Ifølge Statistisk Sentralbyrå vil behovet for flere helseyrker øke de neste årene, og det anslås kraftig underdekning blant flere yrkesgrupper, særlig blant sykepleiere. Tallene fra bedriftsundersøkelsen viser en allerede stor underdekning blant sykepleiere i Rogaland.

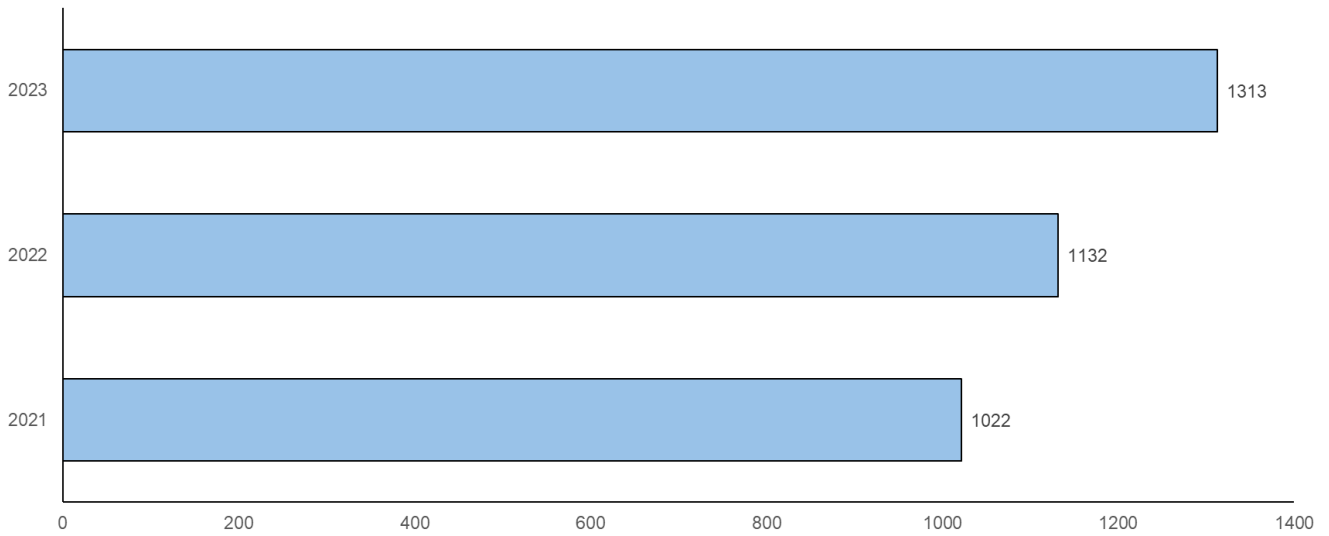
Det er også mangel blant annet fagpersonell. Størst utfordringer er det for sykehjem og hjemmebaserte tjenester. Årsakene til rekrutteringsutfordringene er sammensatte. Lønnsnivået og deltidskulturen kan forklare noe av problematikken. Deltid er utbredt innen helse- og sosialtjenester, og flere unge og nyutdannede både trenger og ønsker å jobbe heltid. I sykehjem og hjemmebaserte tjenester er det en utstrakt bruk av deltidsstillinger. Sektoren kjennetegnes også av turnusordninger, stor arbeidsbelastning og høy turnover.

I tillegg til blant annet lønns- og deltidsproblematikken innen helse- og sosialtjenester, er det utfordringer knyttet til utdanning. Til tross for at helsefag er utdanningsområdet med flest søkere, hvor sykepleien er det mest populære studiet, utdannes det ikke nok helsepersonell. I tillegg er det mange som er utdannet sykepleiere som ikke jobber i helsetjenesten. Tilstrekkelig med praksisplasser er også nødvendig for å kunne utdanne både nok og kvalifisert helsepersonell.

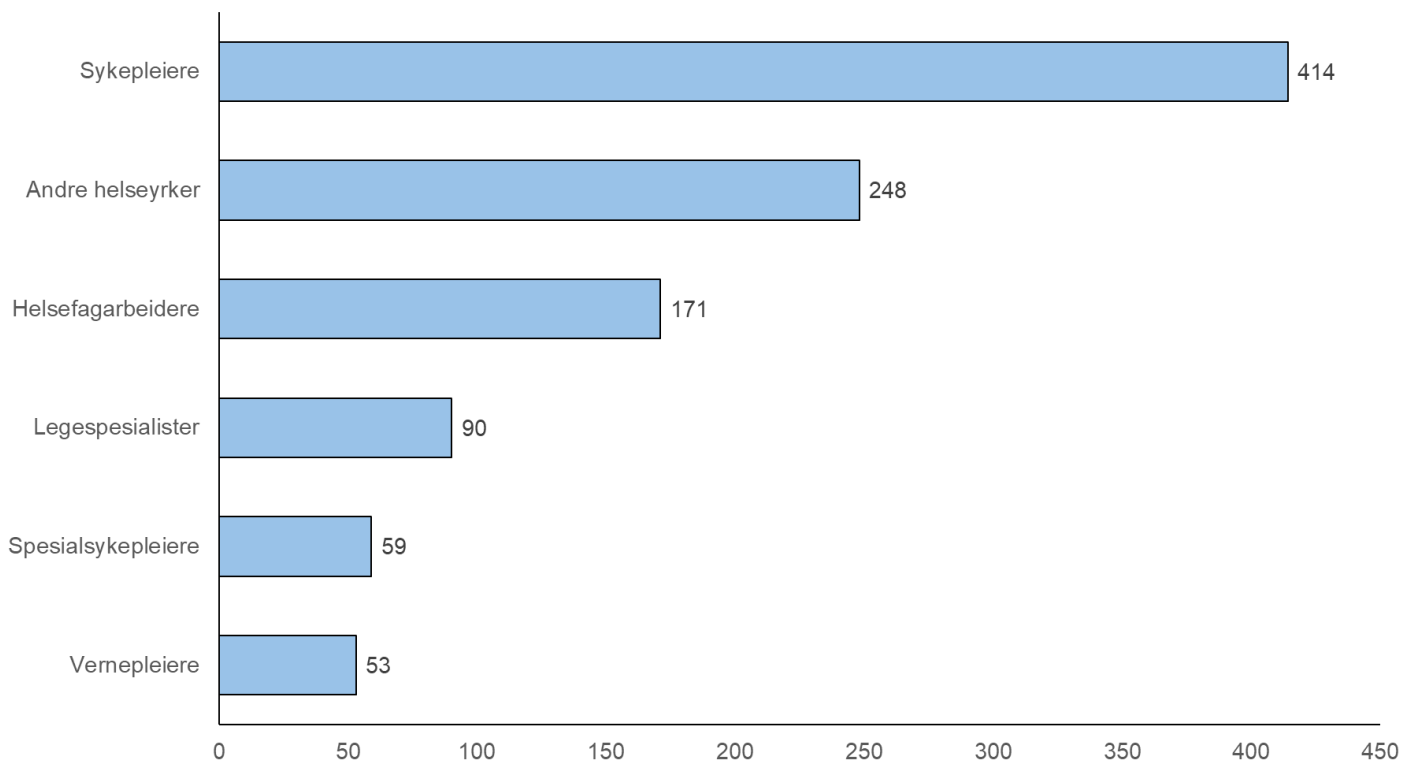
Figur 14: Rogaland. Sysselsetningsforventninger. Helse- og sosialtjenester.

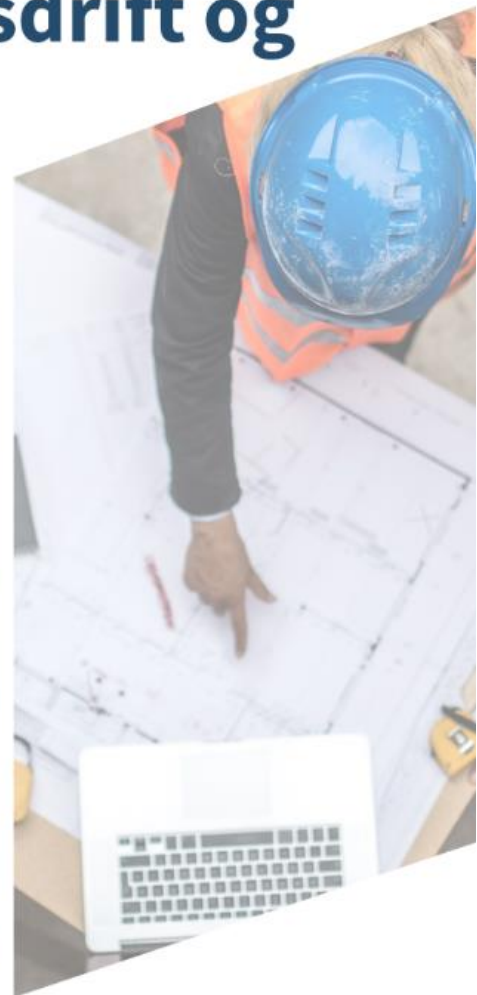
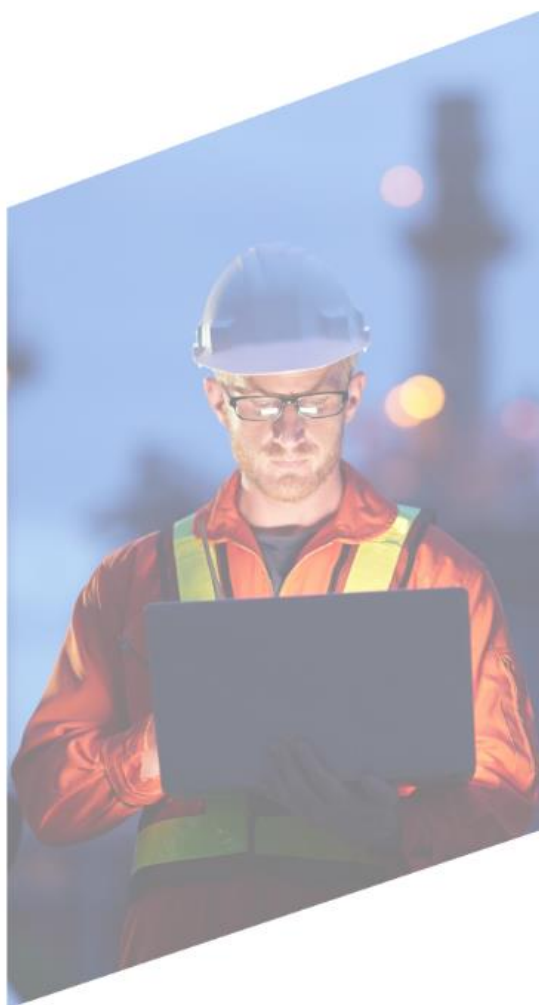
Figur 15: Rogaland. Mangel antall ansatte i perioden 2021 – 2023. Helse- og sosialtjenester.

Figur 16: Rogaland. Mangel antall ansatte. Utvalgte yrkesgrupper. Helse- og sosialtjenester.

7. Gode tider innen bergverksdrift og utvinning

7. Gode tider innen bergverksdrift og utvinning

Bergverksdrift og utvinning er som tidligere presisert en stor og viktig næringsgruppe i Rogaland. Foruten utvinning av bergarter, mineraler og malm inkluderer den utvinning av olje og gass. I Rogaland er de fleste bedriftene i denne næringsgruppen bedrifter innen olje og gass virksomhet. Per 4. kvartal 2022 er det i denne næringsgruppen 29 716 sysselsatte med arbeidsplass i Rogaland, tilsvarende 11 prosent av de sysselsatte. Til sammenligning er det 61 306 sysselsatte i Norge, tilsvarende to prosent av de sysselsatte.

Etter oljekrisen i perioden 2014 til 2017 har pilene pekt oppover for norsk olje og gassvirksomhet, til tross for økt fokus på det grønne skifte. Under pandemien i 2020 og 2021 var olje og gass også en av få næringsgrupper som ikke i nevneverdig grad måtte permittere ansatte. Arbeidsledigheten har vært og er lav, og antall ledige stillinger er fortsatt på et høyt nivå.

Ifølge Statistisk Sentralbyrå estimerer operatørene på norsk sokkel i februar 2023 med at investeringene i næringene rørtransport og utvinning av olje og gass til å bli 188 milliarder kroner i 2023. Dette er en markant økning sammenlignet med estimatene som ble gitt i 2022 for 2023.

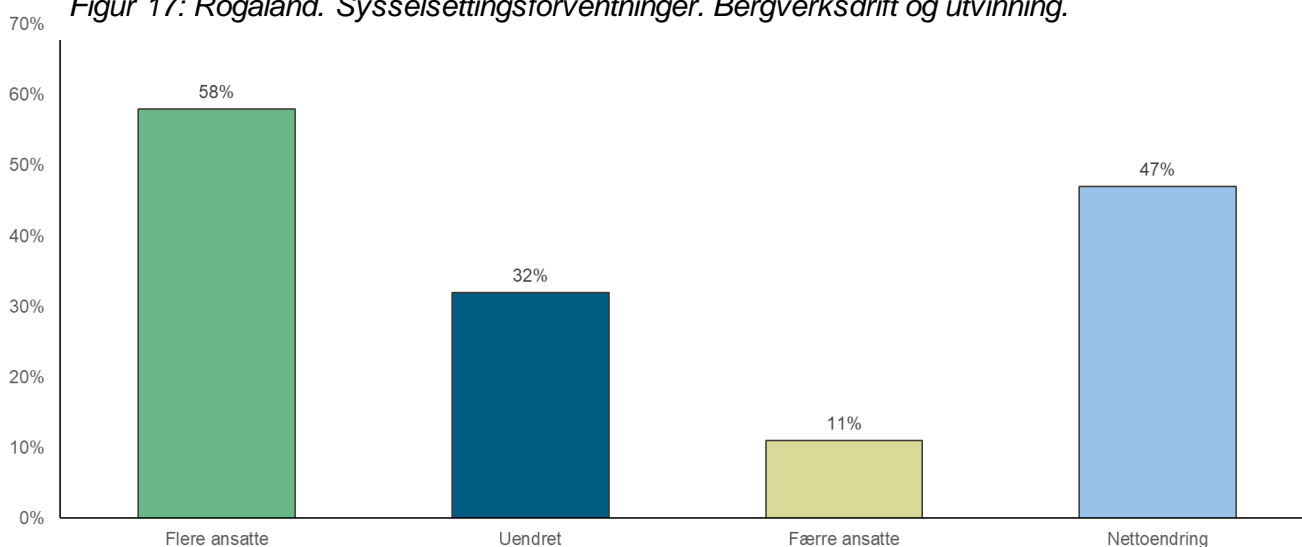
Investeringsområdet feltutbygging står for nesten hele oppgangen i anslaget. Det presiseres at estimatet må tolkes med forsiktighet, og at den reelle veksten kan bli en del lavere. Likevel er det ingen tvil om at olje og gassnæringen opplever gode økonomiske tider.

Summen av disse forholdene har etter NAV Rogaland sin mening også gitt seg utslag i høye forventninger til antall sysselsatte det neste året, og større rekrutteringsutfordringer enn de siste årene.

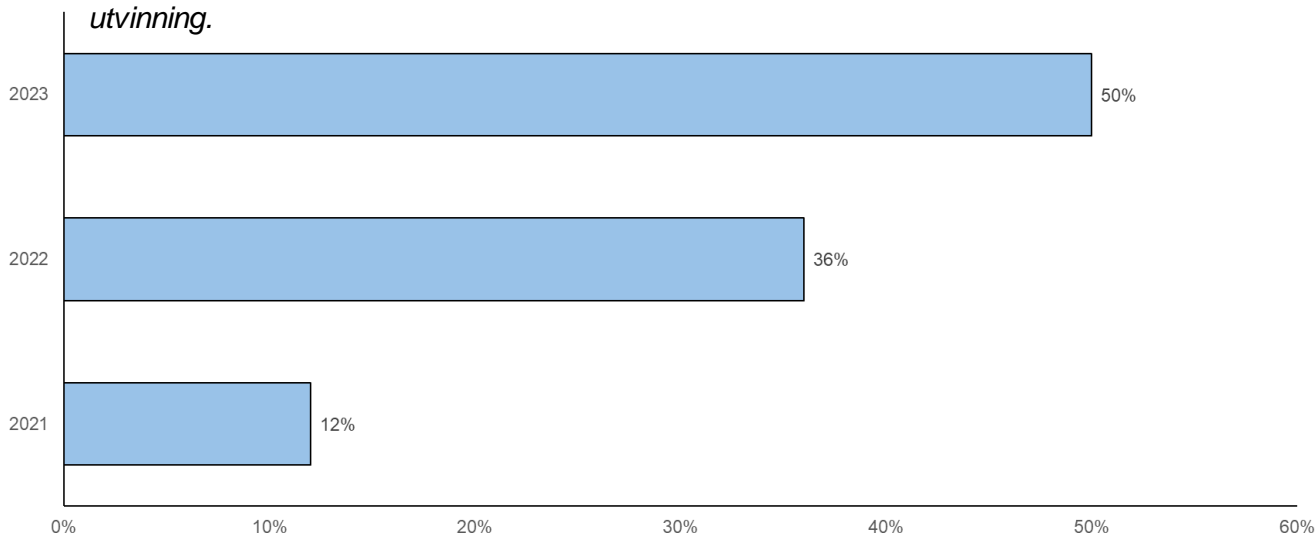
Som nevnt tidligere er 50 prosent av bedriftene som melder om alvorlige rekrutteringsutfordringer, dette er også en langt høyere andel enn de siste årene.

Årets undersøkelse viser også at det er bedrifter innen bergverksdrift og utvinning som av alle næringsgruppene i størst grad forventer flere ansatte i løpet av det kommende året. Hele 58 prosent forventer flere ansatte, 32 prosent forventer like mange ansatte som i dag og, og kun 10 prosent forventer færre ansatte. Forventet nettoendring er derfor på 48 prosent. Dette er på et langt høyere nivå enn de siste årene.

Figur 17: Rogaland. Sysselsettingsforventninger. Bergverksdrift og utvinning.

Figur 18: Rogaland. Andel med rekrutteringsutfordringer i perioden 2021 – 2023. Bergverksdrift og utvinning.

Fra og med 1 april i år er retten til innleie fra bemanningsbransjen blitt begrenset. Dette vil blant annet medføre mindre muligheter for innleie ved midlertidige behov for arbeidskraft i forbindelse med f.eks. arbeidstopper eller prosjekter. I slike og lignende tilfeller er det i utgangspunktet kun tillatt å leie inn fra bemanningsforetak til vikariat, eller etter avtale med tillitsvalgte for bedrifter bundet av tariffavtale.

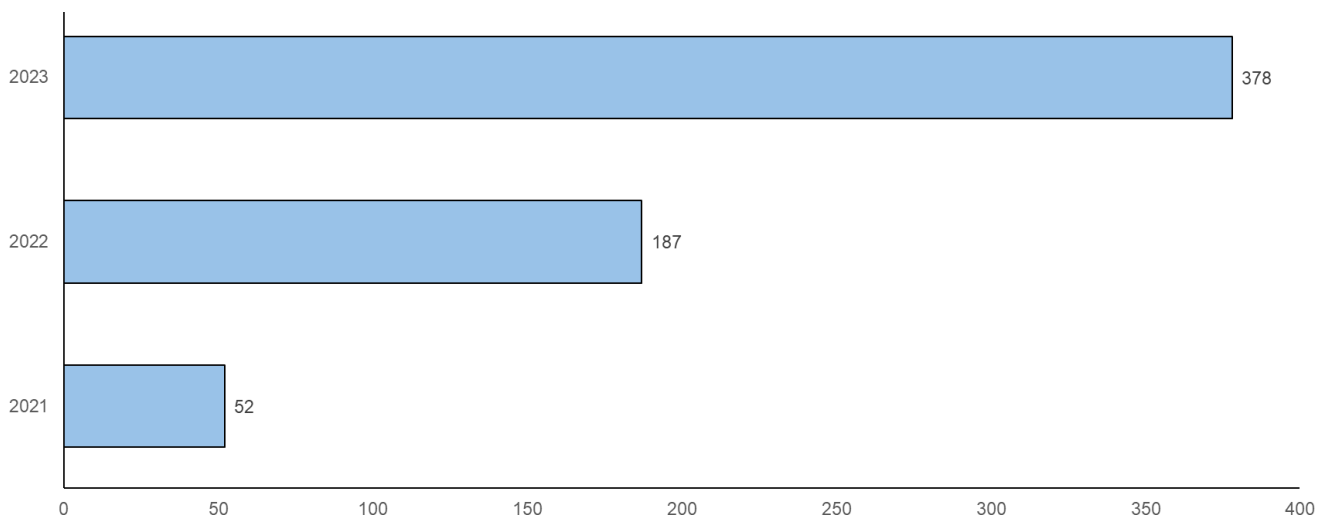
Olje og gassnæringen har vært storforbrukere av innleie av arbeidskraft fra bemanningsbransjen. En hovedårsak til dette er at alle operatørselskap har betydelige svingninger i arbeidskraftbehovet.

En konsekvens av begrensninger i retten til innleie av arbeidskraft kan være at virksomhetene selv må ansette medarbeidere på permanent basis.

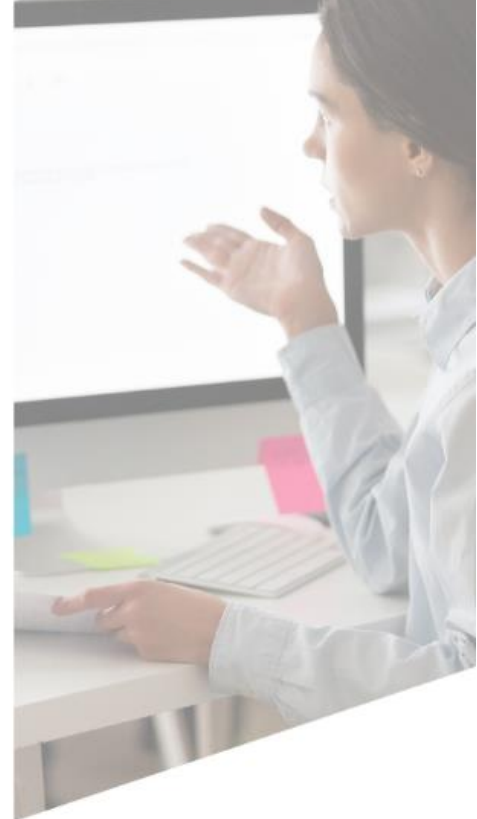
Det er derfor mulig at disse forholdene kan være en forklaring til den høye andelen bedrifter som har akutte rekrutteringsutfordringer og som forventer flere ansatte det neste året.

På spørsmål om mulige oppsigelser og permitteringer som følge av ekstraordinære kostnader og inflasjon det kommende året, utmerker bergverksdrift og utvinning seg positivt. Ingen bedrifter i denne næringsgruppen opplyser om at kanskje må si opp eller permittere medarbeidere det neste året som følge av enten strømpriser og/eller andre ekstraordinære kostnader i 2023.

Figur 19: Rogaland. Mangel antall ansatte i perioden 2021 – 2023. Bergverksdrift og utvinning.

8. Informasjon og kommunikasjon: en næringsgruppe i vekst

8. Informasjon og kommunikasjon: En næringsgruppe i vekst

Næringsgruppen informasjon og kommunikasjon har de siste årene vært i kraftig vekst. Per 4. kvartal 2022 var det i Rogaland sysselsatt 8 262 personer innen næringsgruppen. Siden 2016 er dette en økning på 41 prosent, og bare fra 2021 til 2022 økte antallet med 8 prosent. Aller flest er sysselsatt IKT-yrker, hvor det også har vært størst økning.

Inn under informasjon og kommunikasjon havner blant annet informasjonstjenester og tjenester tilknyttet informasjonsteknologi, herunder programutvikling, web-portaler og annen it-ekspertise. I tillegg finner man yrker innen forlagsvirksomhet, telekommunikasjon, film og radio.

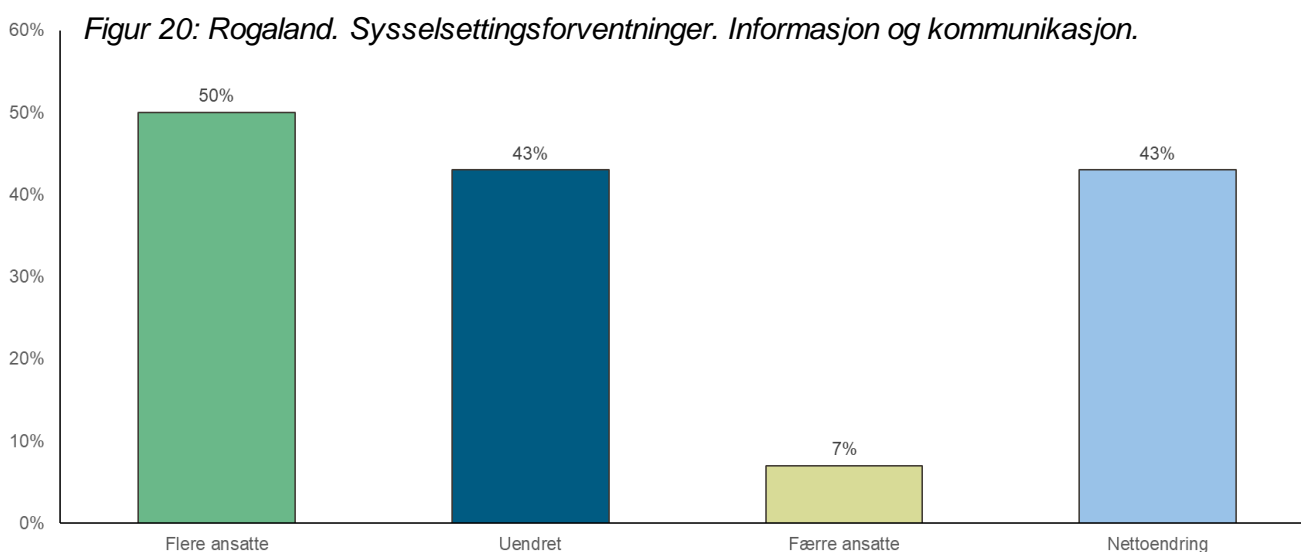
I antall er den rapporterte mangelen etter ansatte noe lavere i årets undersøkelse. I 2023 estimeres det en mangel på 75 ansatte, ned fra 126 i 2022. Samtidig er mangelen forholdsvis tilsvarende som i 2022, tatt den totale nedgangen i betraktning.

Andelen bedrifter med rekrutteringsutfordringer er også noe lavere i årets undersøkelse. Totalt melder i underkant av 29 prosent av virksomhetene om rekrutteringsutfordringer, hvorav 21 prosent ikke fikk ansatt noen. 7 prosent svarer at de ikke fikk ansatt noen med ønskede kvalifikasjoner, og dermed måtte ansette noen med lavere eller annen formell kompetanse. I 2022 var andelen med rekrutteringsutfordringer på 31 prosent, hvor 13 prosent ikke fikk ansatt noen, og 19 prosent måtte ansette noen med annen eller lavere kompetanse.

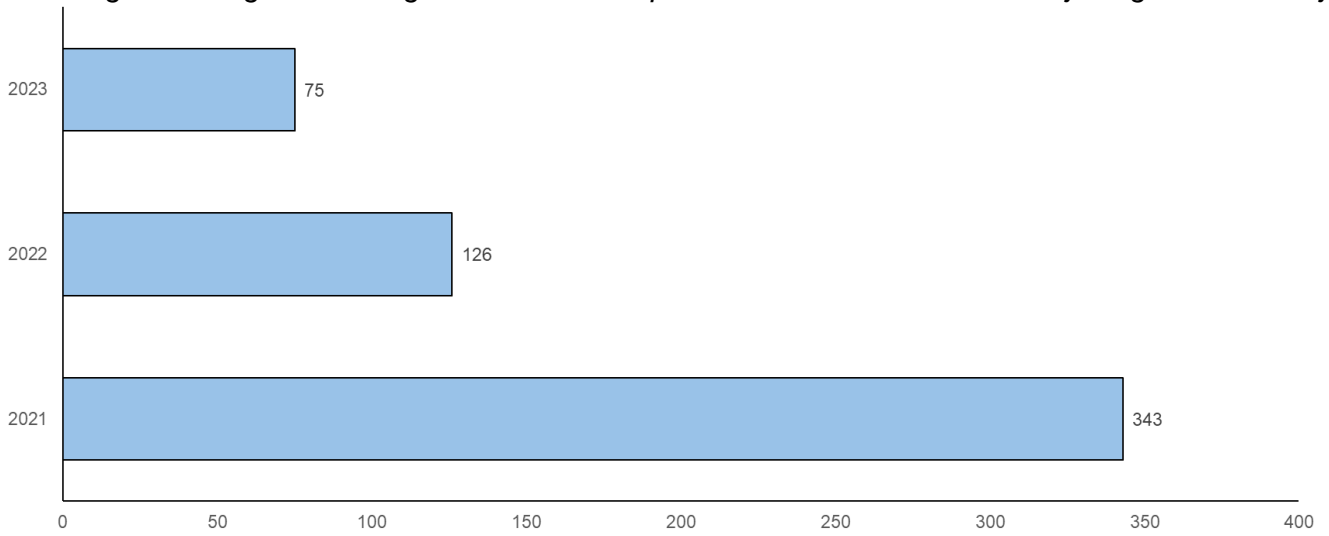
Sammenlignet med 2022 har forventet nettoendring innen næringsgruppen gått ned med 30 prosentpoeng. I 2022 var forventet nettoendring 73 prosent, mens den i årets undersøkelse er på 43 prosent. 50 prosent av virksomhetene svarer at de venter flere ansatte det kommende året, mens 7 prosent venter færre ansatte.

Til tross for en lavere andel i år, var andelen usedvanlig høy i 2022. Sammenlignet med 2021 er andelen høyere i år. Kun bergverksdrift og utvinning har høyere forventet nettoendring i årets undersøkelse.

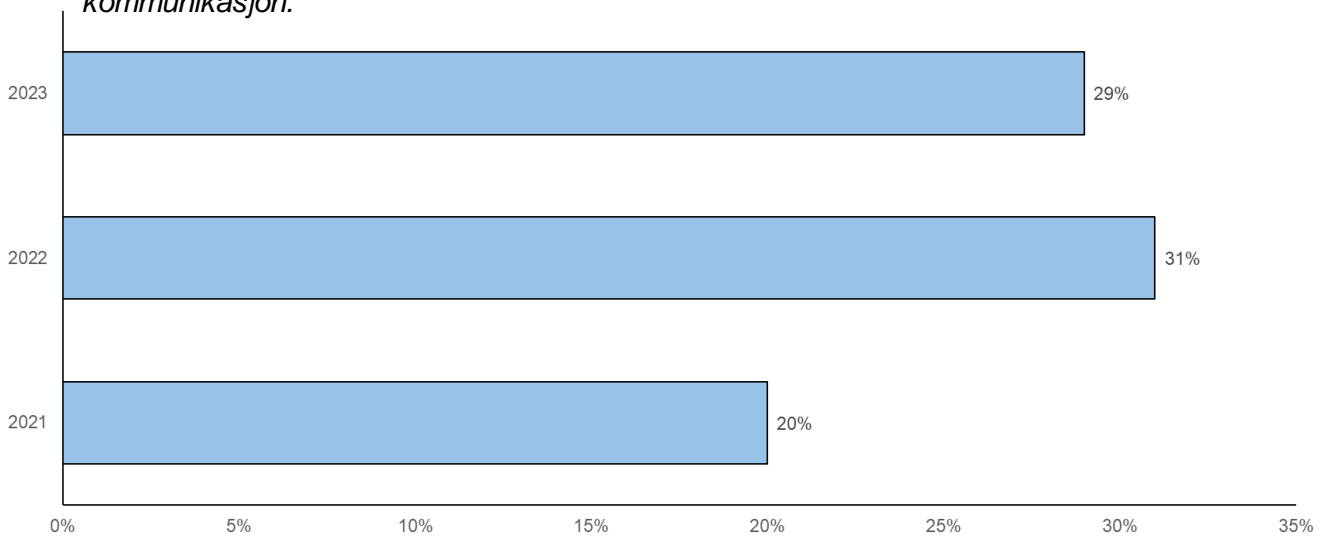
Innen informasjon og kommunikasjon svarer 7 prosent av virksomhetene at de kanskje må gå til oppsigelser det kommende året, og 10 prosent at de kanskje må permittere.

Figur 21: Rogaland. Mangel antall ansatte i perioden 2021 – 2023. Informasjon og kommunikasjon.

Figur 22: Rogaland. Andel med rekrutteringsutfordringer i perioden 2021 – 2023. Informasjon og kommunikasjon.

9. Bygg og anlegg: Rogaland mer positive enn landssnittet

9. Bygg og anlegg: Rogaland mer positive enn landsnittet

Bygg og anleggsbransjen er en stor næringsgruppe i Rogaland, som per 4. kvartal 2022 sysselsetter 19 971 personer. Under oljekrisen var det dårlige tider også for bygg og anlegg i Rogaland, med høy arbeidsledighet og få ledige stillinger. Etter oljekrisen har det stort sett vært gode tider, med blant annet bygging av boliger og næringsbygg, vedlikeholdsarbeid og offentlige veiprosjekter.

Aktiviteten i bygge- og anleggsmarkedet tok seg særlig opp i 2021 og første halvdel av 2022. Ifølge Byggenæringens landsforening (bnl) holdt aktiviteten seg bra oppe til og med første halvdel av 2022, mens aktiviteten begynte å falle i andre halvdel av 2022.

Samtidig er utsiktene for 2023 og 2024 usikre. Den høye inflasjonen utgjør en risiko for byggmarkedet framover. Høye renter kombinert med nedgang i aktivitet og investeringer har allerede medført til at nybyggetterspørselen har falt brått i hele landet. Høy usikkerhet rundt prisutvikling, leveringstider og tilgang på folk og byggevarer, har også siden andre halvdel av 2022 ført til økte påslag i prisene fra entreprenør, som igjen har resultert i en del utsettelse og kutt i prosjekter.

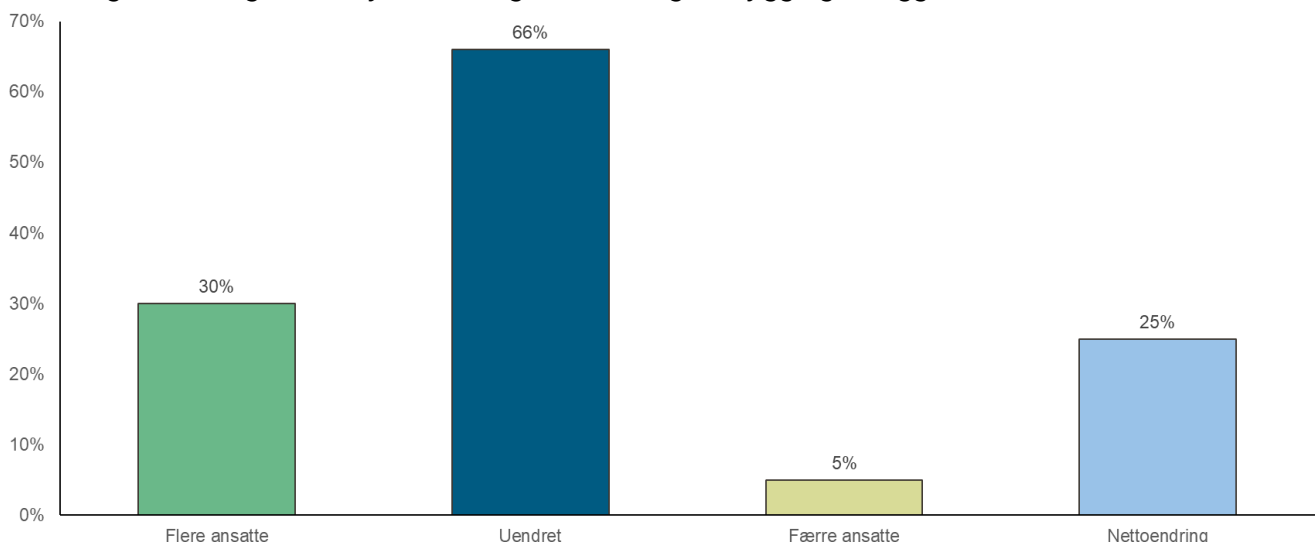
Både våren 2021 og 2022 var det ifølge NAV sin bedriftsundersøkelse stor mangel etter arbeidskraft innen bygg og anleggsbransjen,

både nasjonalt og regionalt. Det var vanskelig å skaffe nok arbeidskraft fra utlandet, og det ble ikke utdannet nok personer med yrkesfaglig bakgrunn til å dekke behovet.

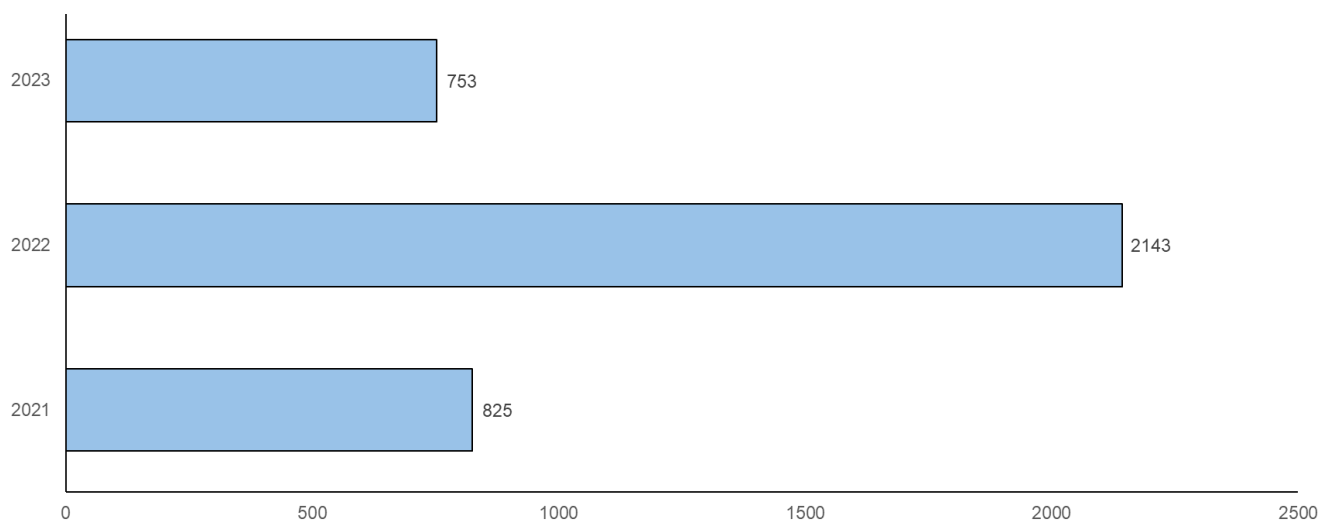
Våren 2022 var det innen bygg og anleggsbransjen i Rogaland en mangel på 2 100 medarbeidere. En så stor mangel er ikke blitt målt av NAV i tidligere undersøkelser

Selv om årets undersøkelse viser at det ikke så stor mangel på antall ansatte som i 2021 og 2022, så er det fortsatt store rekrutteringsutfordringer. 37 prosent av bedriftene har alvorlige rekrutteringsutfordringer. Dette er en høyere andel enn i 2021 og 2022. Forskjellen fra 2021 og 2022 er altså at mangelen i antall ansatte i år er mindre enn i de to foregående årene: I 2021 var det en manko på 825 medarbeidere, i 2022 manglet det som nevnt 2 143 ansatte, og i år er det en mangel på 753 medarbeidere. Felles for 2021, 2022 og 2023 er at det var og er stor mangel på tømrere og snekkere.

Figur 23: Rogaland. Sysselsettingsforventninger. Bygg og anlegg.

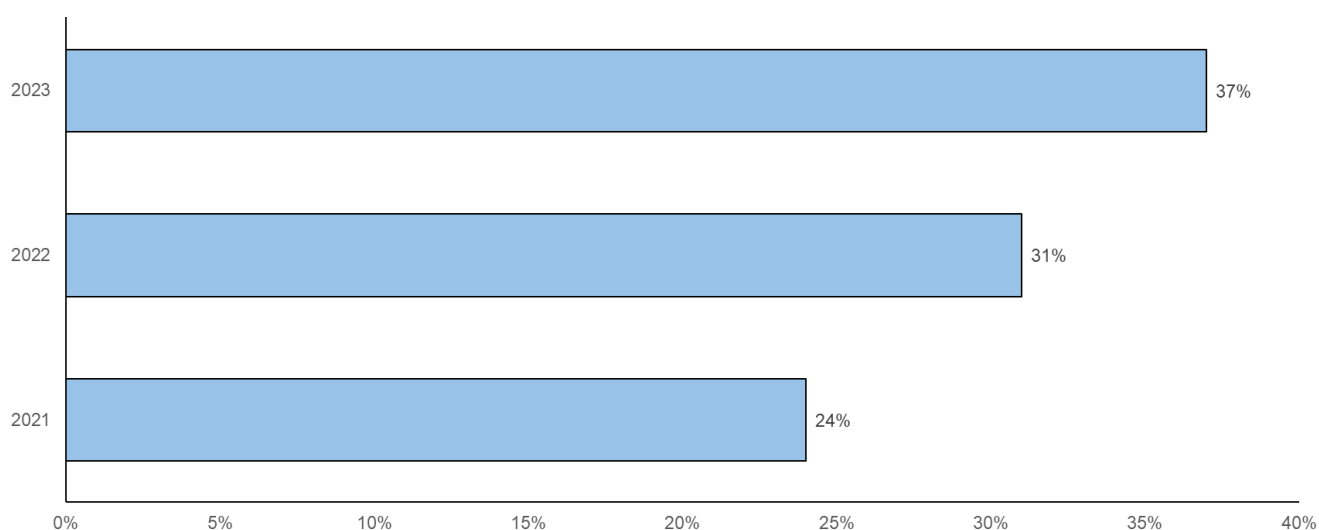
Figur 24: Rogaland. Mangel antall ansatte i perioden 2021 – 2023. Bygg og anlegg.

Årets undersøkelse viser også at 30 prosent av bedriftene innen bygg og anlegg i Rogaland forventer flere ansatte, 66 prosent forventer like mange ansatte, og 5 prosent forventer færre ansatte. Snittet for Norge er henholdsvis 28 prosent flere ansatte, 61 prosent uendret og 11 prosent færre ansatte. Nettoendringen er derfor for Rogaland 25 prosent versus Norge hvor den er 17 prosent. Dette er en markant forskjell, og kan blant annet skyldes at oljeoppturen de siste årene også gir positive ringvirkninger for bygg og anleggsbransjen i Rogaland.

Videre så opplyser 8 prosent av bedriftene innen bygg og anlegg om at de å kanskje må si opp medarbeidere det neste året som følge av enten strømpriser og/eller andre ekstraordinære kostnader i 2023. 11 prosent må kanskje permittere. Totalt blir dette 19 prosent.

Figur 25: Rogaland. Andel med rekrutteringsutfordringer i perioden 2021 – 2023. Bygg og anlegg.

10. Avsluttende kommentarer

Årets undersøkelse viser at det også i år er stor mangel på arbeidskraft, men i mindre skala enn i 2022. Andelen bedrifter som forventer flere ansatte det neste året er også litt lavere enn i fjor. 2022 var et ekstraordinært år etter pandemien. I 2023 er vi på mange måter tilbake på 2019 og 2021 nivå.

I år er det olje og gassnæringen som utmerker seg med betydelig større rekrutteringsutfordringer og høyere forventninger om flere ansatte det neste året. Kombinert med lav arbeidsledighet og mange ledige stillinger betyr dette at oljefylket Rogaland i iallfall det neste året vil oppleve gode tider, men også store utfordringer i form av fortsatt problemer med å bemanne et stort antall stillinger.

Mismatch-problematikken mellom tilbud og etterspørsel på arbeidsmarkedet fortsetter, men i litt mindre skala enn i fjor. Dette gjelder også i høyeste grad spesielt innen helse- og sosialtjenestene. Utfordringene med å skaffe nok sykepleiere og annet fagpersonell er fortsatt store, med mindre det både på kort og lang sikt settes inn tiltak for å gjøre utfordringene mindre.

Vi vet at mange som er helt eller delvis i utenforskap i Rogaland har god kompetanse. En del av disse har kun behov for litt tilrettelegging for å kunne delta og fungere i arbeidslivet. For mange arbeidsgivere kan løsningen ligge i å inkludere personer i utenforskap.

Vi forventer at arbeidsledigheten i 2023 vil være noe høyere enn i 2022. Grunnen til dette er usikkerhet i form av tøffere økonomiske tider. Likevel viser årets bedriftsundersøkelse at det fortsatt er store rekrutteringsutfordringer. En stor andel virksomheter forventer flere ansatte det kommende året.

